

Polish Association of Mineral Asset Valuers

Polskie Stowarzyszenie
Wyceny Złóż Kopalin

KODEKS WYCENY ZŁOŻ KOPALIN (Kodeks POLVAL 2008)

opracowany przez

Specjalną Komisję
Polskiego Stowarzyszenia Wyceny Złóż Kopalin
ds. Opracowania Kodeksu POLVAL

Kraków 2019

REDAKTOR KODEKSU

Piotr Saługa

AUTORZY

Alicja Byrska-Rapała

Jerzy Dzieża

Krzysztof Galos

Wojciech Głapa

Jerzy Kicki

Sławomir Mazurek

Marek Nieć

Andrzej Paulo

Paweł Pietkiewicz

Zbigniew Sadecki

Piotr Saługa

Bożena Strzelska-Smakowska

Robert Uberman

Ryszard Uberman

Herbert Wirth

OPRACOWANIE GRAFICZNE, OKŁADKA

Barbara Sudoł, Beata Stankiewicz, Emilia Rydzewska

TŁUMACZENIE/OPRACOWANIE TŁUMACZENIA NA J. ANGIELSKI

Marcin Bielowicz

WYDAWCA

Polskie Stowarzyszenie Wyceny Złóż Kopalin
ul. Mogilska 20, 31-516 Kraków; www.polval.pl

WSPÓLPRACA

Wydawnictwo IGSMiE PAN

Reedycja 2008

© 2019 Polish Association of Mineral Asset Valuators

Printed in Poland

ISBN 978-83-953167-3-9

Nakład: 300 egz.

Druk i oprawa: Agencja Reklamowo-Wydawnicza „Ostoja” Maciej Hubert Krzemiń, Cianowice, ul. Niebyła 17, 32-043 Skala

SPIS TREŚCI

(A)	POTRZEBA OPRACOWANIA KODEKSU I JEGO ŹRÓDŁA	5
(A1)	WSTĘP	5
(A2)	ZAGRANICZNE KODEKSY WYCENY ZŁÓŻ	6
(A3)	WŁASNOŚĆ ZŁÓŻ W POLSCE	8
(A4)	ZARYS PRZEBIEGU PRAC NAD SFORMUŁOWANIEM KODEKSU	9
(A5)	WYCENA W TEKŚCIE KODEKSU	11
(A6)	UKŁAD KODEKSU	12
(D)	PODSTAWOWE DEFINICJE	12
(S)	STANDARDY – ZASADY OBOWIĄZKOWE	21
(51)	ZAKRES STANDARDÓW	21
(52)	WARTOŚĆ	21
(53)	ZASADY PROCESU WYCENY	22
(54)	KWALIFIKACJE I ODPOWIEDZIALNOŚĆ TZK	22
(S5)	ZLECANIE WYCENY	23
(S6)	WYCENA	23
(S7)	ZASOBY	24
(S8)	RAPORT Z WYCENY	25
(W)	WYTYCZNE – ZASADY ZALECANE	27
(W1)	PODEJŚCIA I METODY PRZEPROWADZANIA WYCENY	27
(W2)	RAPORT Z WYCENY – ZALECANA ZAWARTOŚĆ	30
(Z)	ZASADY ETYKI TAKSATORA ZŁÓŻ KOPALIN	36
(Z 1)	PRZEPISY OGÓLNE	36
(Z2)	NIEZALEŻNOŚĆ TZK	37
(Z3)	KWALIFIKACJE TZK	37
(Z4)	ETYKA TZK	38
(Z5)	KOMISJA ETYKI	39
	Misja	43
	Zakres Działalności	43
	Kodeks POLVAL	43
	Realizowane projekty	44
	Współpraca z PFSRM	44
	Projekty Unijne	45
	Historia	48

(A) POTRZEBA OPRACOWANIA KODEKSU I JEGO ŹRÓDŁA

(A1) WSTĘP

- (A1.01) Złóża i ich Zasoby są źródłem Wartości wyrażonej w pieniądzu lub Wartości wymiennej i mogą stanowić szczególnie rodzaj towaru na rynku.
- (A1.02) Wycena Złóż jest odrębnym kierunkiem działalności rzeczoznawczej. Określanie Wartości Złoża przeprowadzane jest dla różnych celów. Najczęściej Wartość ta szacowana jest dla potrzeb:
- przeprowadzania transakcji kupna-sprzedaży,
 - wnoszenia Złoża aportem do spółki,
 - ustalania wstępnej ceny emitowanych akcji,
 - dodatkowej informacji prospektu emisyjnego,
 - dodatkowej informacji w sprawozdaniu finansowym,
 - wsparcia porozumień własnościowych,
 - określenia warunków sprzedaży,
 - sporów sądowych,
 - odszkodowań wyłączeniowych,
 - podatkowych,
 - dochodzenia roszczeń od firm ubezpieczeniowych,
 - ustalania wysokości opłaty za Użytkowanie Górnicze i Koncesję,
 - renty górniczej,
 - zabezpieczenie kredytu itd.
- (A1.03) Prawidłowa Wycena Złóż Kopalin lub Złóż Antropogenicznych jest przedsięwzięciem wysoce specjalistycznym, wieloetapowym. Ocenę Wartości Złoża przeprowadza się na różnych etapach działalności geologiczno-górniczej. Wymaga to posiadania głębokiej wiedzy i doświadczenia w szeregu dziedzin – głównie geologii, górnictwa i ekonomii.
- (A1.04) W krajach o rozwiniętym przemyśle wydobywczym reguły Wyceny Złóż formułowane są w postaci zaleceń i wymaganych zasad (Kodeksów). Obejmują one standaryzację działalności rzeczoznawczej i certyfikację kwalifikowanych Taksatorów. Zasady te i zalecenia stawiają wysokie wymagania w zakresie ich etyki i jakości usług. Nad ich przestrzeganiem i kontrolą czuwają Niezależne, samorządne Organizacje Fachowe. Specjaliści z zakresu Wyceny Złóż z wielu krajów pracują również w ramach Międzynarodowego Komitetu Standardów Wyceny (*International Valu-*

UWAGA: Wszystkie pojęcia i terminy zdefiniowane w rozdziale (D) Kodeksu pisane są w tekście Kodeksu dużymi literami.

ation Standards Committee, IVSC). Działalność w tym celu prowadzi Grupa Robocza Przemysłów Wydobywczych (*Extractive Industries Task Force*). Istniejące zagraniczne Kodeksy Wyceny przedstawione zostały w rozdziale (A2).

- (A1.05) W Polsce brak jest uregulowań w zakresie prowadzenia Wyceny Złóż Kopalin i Złóż Antropogenicznych – w tym konieczności posiadania odpowiednich Kwalifikacji. Wycena Złóż dokonywana jest często przez osoby niekompetentne, a uzyskiwane wyniki są często tendencyjne. Niniejszy Kodeks powstał w trosce, aby Wycena Złóż przeprowadzana była rzeczywiście przez osoby Kompetentne, o odpowiednich Kwalifikacjach, by opracowane przez nie Raporty z Wyceny były wiarygodne, dokładne i zrozumiałe, a wszystkie Istotne informacje na temat wycenianych Aktywów były w całej pełni ujawniane dając asumpt do podejmowania decyzji inwestycyjnych.
- (A1.06) Celem opracowania polskiego Kodeksu Wyceny Złóż Kopalin było zebranie w formie jednego dokumentu podstawowych, zbieżnych z najlepszymi stosowanymi praktykami, Standardów i Wytycznych pomocnych Taksatorom Złóż Kopalin w profesjonalnej Wycenie Złóż.
- (A1.07) Złoże stanowi podstawę działalności górniczej – jest ono pierwszym i głównym Aktywem z szeregu dostępnych Użytkownikowi Górnictwu. Niniejszy Kodeks, stanowiąc o Wycenie Złoża, wprowadza nieznaną w polskiej terminologii fachowej pojęcie „aktywów geologicznych i górniczych”, występujących w dalszej części tekstu pod nazwą „Aktywów Geologiczno-Górnicznych” lub „AGG”. Definicja tego pojęcia przedstawiona została w rozdziale (D).
- (A1.08) Ostateczny tekst Kodeksu został zredagowany na podstawie stanu prawnego z dnia 10 maja 2008.

(A2) ZAGRANICZNE KODEKSY WYCENY ZŁÓŻ

(A2.01) Kodeks VALMIN

Australijski „Kodeks oceny technicznej oraz Wyceny Aktywów Geologiczno-Górnicznych branż surowców mineralnych, gazu ziemnego i ropy naftowej dla celów sporządzania Raportów przez Niezależnych Ekspertów (*Code for the Technical Assessment and Valuation of Mineral and Petroleum Assets and Securities for Independent Expert Reports*)” – tzw. VALMIN Code, jest najbardziej znanym Standardem Wyceny Złóż (pierwsza wersja – luty 1995).

Kodeks VALMIN znajduje uznanie wśród większości specjalistów z różnych krajów zajmujących się problematyką Wyceny Złóż. Pierwotną in-

tencją pomysłodawców tego Kodeksu było przygotowanie dokumentu, który regulowałby Wycenę Aktywów Geologiczno-Górnicznych spółek wydobywczych i poszukiwawczo-rozpoznawczych w celu zabezpieczenia ich praw i interesów właścicielskich w ramach australijskiego prawa o spółkach akcyjnych, a także ochrony praw inwestorów przy operacjach z papierami wartościowymi przedsiębiorstw geologiczno-górnicznych na australijskim rynku finansowym. Przygotowany dokument okazał się być bardziej uniwersalnym niż się spodziewano i do dzisiaj stosowany jest przez praktykujących Taksatorów Złóż – członków Instytutu Górnictwa i Metalurgii Australii i Oceanii (*Australasian Institute of Mining and Metallurgy*, AusIMM) – przy rozwiązywaniu szerokiego kręgu zadań, dla których konieczna jest Wycena Aktywów Geologiczno-Górnicznych. Stosowanie się do kodeksu VALMIN jest obowiązkowe dla członków AusIMM, przygotowujących Raporty z Wyceny AGG branż surowców mineralnych, gazu i ropy naftowej, wymagane przez australijską ustawę o spółkach prawa handlowego. Wymóg stosowania się do zaleceń Kodeksu jest popierany także przez szereg jednostek i organizacji takich jak: giełda australijska (*Australian Stock Exchange*), Australijska Komisja Papierów Wartościowych i Przedsięwzięć Inwestycyjnych (*Australian Securities & Investment Commission*), Australijski Instytut Dyplomowanych Księgowych i Australijski Instytut Rad Nadzorczych.

(A2.02) Kodeks CIMVAL

Kanadyjski Kodeks Wyceny pt. „Standardy i Wytyczne Wyceny własności geologiczno-górnicznych (*Standards and Guidelines for Valuation of Mineral Properties*)” – CIMVAL Code, opracowany przez Specjalny Komitet instytutu CIM (CIMVAL Committee), wprowadzony został w 2003 roku. Filozofia CIMVAL jest analogiczna do kodeksu VALMIN: wymaga się jawności i dostępności pełnej informacji o obiekcie Wyceny a Wycena musi być przeprowadzana przez tzw. „kwalifikowanego Taksatora” (QV), członka Niezależnej, samorządnej Organizacji Fachowej, posiadającej bogate doświadczenie z dziedziny Wyceny Aktywów Geologiczno-Górnicznych. Kwalifikowanemu Taksatorowi zostawia się wybór spośród trzech Podejść metodologicznych do zagadnienia Wyceny:

- dochodowego,
- porównawczego,
- kosztowego.

Wymaga się jednakowoż rzeczowej analizy i uzasadnienia konkretnego wyboru. Wszystkie podstawowe dane nt. danej własności muszą być – zgodnie z krajową regulacją NI 43-101 (*National Instrument 43-101*) – zweryfikowane przez jednego lub kilku inżynierów technicznych (tech-

nicalpersons). Regulacja NI 43-101 określa zasady prezentacji informacji biznesowej w Kanadzie oraz Standardy, które są obowiązujące dla wszystkich przedsiębiorstw notowanych na giełdzie w Toronto (TSX Venture Exchange).

(A2.03) Kodeks SAMVAL

Projekt południowoafrykańskiego Kodeksu Wyceny Złóż pt. „Południowoafrykański Kodeks dla Wyceny Aktywów Geologiczno-Górnicznych (*South African Code for the Valuation of Mineral Assets*)” – SAMVAL Code, opracowany został przez specjalną Grupę Roboczą komitetu SAMVAL funkcjonującą pod auspicjami Południowoafrykańskiego Instytutu Górnictwa i Metalurgii (*South African Institute of Mining and Metallurgy*, SAIMM). Projekt jest obecnie dyskutowany w środowiskach branży.

(A2.04) Kodeks USMinval

Amerykański projekt, opracowany przez Amerykańskie Towarzystwo Górniczo-Hutnicze (*Mining and Metallurgical Society of America*, MMSA), występuje pod nazwą „Kodeks oceny technicznej i/lub Wyceny własności geologiczno-górnicznych dla sporządzania Raportów Niezależnych Ekspertów (*Code for Technical Assessment and/or Valuation of Mineral Properties for Independent Export Reports*)” – USMinval Code. Standard ten jak dotąd nie został wprowadzony, głównie z uwagi na brak zgodności zarówno ze Standardami USPAP (*Uniform Standards of Professional Appraisal Practice*) amerykańskiej Fundacji Rzeczoznawstwa (*Appraisal Foundation*), jak też Standardem UAS („Jednolite Standardy Wyceny w Zakresie Nabywania Gruntów Federalnych” – *Uniform Appraisal Standards for Federal Land Acquisitions*), który odgrywa obecnie znaczącą rolę w zakresie Wyceny Aktywów Geologiczno-Górnicznych.

(A2.05) Międzynarodowe Standardy Wyceny

Specjaliści z zakresu wyceny złóż z wielu krajów pracują również w ramach Międzynarodowego Komitetu Standardów Wyceny (*International Valuation Standards Committee*, IVSC). Działalność w tym celu prowadzi Grupa Robocza Przemysłów Wydobywczych (*Extractive Industries Task Force*).

(A2.06) Kodeks POLVAL opracowany został na podstawie zasad ww. Kodeksów z uwzględnieniem specyfiki polskiej.

(A3) WŁASNOŚĆ ZŁÓŻ W POLSCE

(A3.01) Według Prawa Geologicznego i Górniczego Złoże Kopaliny nie stanowiące części składowych nieruchomości gruntowej są własnością Skarbu

Państwa. W myśl stosowanej interpretacji, własnością Państwa są Złóża, których nie można eksploatować sposobem odkrywkowym. Nie jest prawnie dopuszczalne przeniesienie własności takiego Złoża na osobę trzecią. W granicach określonych przez ustawy Skarb Państwa może, z wyłączeniem innych osób, korzystać ze Złóż Kopalin oraz rozporządzać prawem do nich przez ustanowienie Użytkowania Górniczego. Uprawnienia Skarbu Państwa wykonują organy właściwe do udzielania Koncesji.

(A3.02) Złóża stanowiące część składową nieruchomości są własnością właściciela nieruchomości gruntowej, w obrębie której się znajdują. Prawo nie zabrania rynkowego obrotu tymi Aktywami.

(A4) ZARYS PRZEBIEGU PRAC NAD SFORMUŁOWANIEM KODEKSU

(A4.01) Do czasu opracowania niniejszego Kodeksu polski przemysł wydobywczy nie posiadał żadnego standardu Wyceny Aktywów Geologiczno-Górniczych. Problem Wyceny Złóż pojawił się wraz z przemianami ustrojowymi w Polsce. Obrót Aktywami Geologiczno-Górnictwami, który nastąpił po 1989 r. oraz wymogi koncesyjne spowodowały konieczność przeprowadzania Wycen Złóż.

W Polsce brak jest uregulowania prawnego w zakresie prowadzenia Wyceny Złóż Kopalin – w tym konieczności posiadania odpowiednich Kwalifikacji. Jak dotąd nie istnieją jednolite zasady, które szczegółowo definiowałyby Proces Wyceny Złóż, kryteria Kwalifikacji i odpowiedzialność Eksperta w kwestii szacowania wielkości i jakości Zasobów Złóż Kopalin oraz ich Wyceny.

Wycena Aktywów Geologiczno-Górniczych jest odrębnym kierunkiem działalności rzeczoznawczej. Przyjęcie – jako obowiązującej – zasady, że Złóża Kopalin eksploatowane sposobem odkrywkowym stanowią części składowe nieruchomości gruntowych, powoduje, że Wycena tych Złóż została przypisana do Kompetencji rzeczoznawców majątkowych, którzy nie mają po temu odpowiednich Kwalifikacji. Pomimo tego część z nich włączyła Wycenę Złóż w zakres oferowanych przez siebie usług. Stan ten jest krytykowany w branży geologiczno-górnictwowej.

(A4.02) Problem Kompetencji w zakresie Wyceny AGG jest z wolna dostrzegany w środowisku rzeczoznawców. Aktualnie Europejskie Standardy Wyceny stoją na stanowisku, że Wycena Złóż jest zagadnieniem zasadniczo odrębnym od Wyceny nieruchomości; w punkcie 5.02.02 jasno stanowią, że w przypadku, gdy rzeczoznawca majątkowy nie posiada specy-

ficznej wiedzy i umiejętności pozwalającej mu na Kompetentną Wycenę Złóż powinien albo odmówić podjęcia się takiego zlecenia albo zwrócić się do specjalisty w tej dziedzinie.

- (A4.03) Polscy specjaliści z dziedziny Wyceny Złóż nie posiadali do tej pory Niezależnej, samorządnej Organizacji Fachowej. Dnia 12 czerwca 2006 r. w Zakopanem zorganizowano spotkanie grupy inicjatywnej Polskiego Stowarzyszenia Wyceny Złóż Kopalin. Na spotkaniu zadeklarowano, iż głównym celem powstającego Stowarzyszenia będzie (...) „*opracowanie i modyfikowanie polskiego Kodeksu Wyceny Złóż Kopalin, obejmującego Standardy i procedury Wyceny, Wytyczne postępowania oraz wyszkolenie szerokiej rzeszy Taksatorów Złóż Kopalin i przedsiębiorstw geologiczno-górnicznych.*” (...).
- (A4.04) W dniu 2 października 2006 na Zebraniu Założycielskim w Krakowie powołano Polskie Stowarzyszenie Wyceny Zasobów Złóż Kopalin z siedzibą w Krakowie, które zarejestrowane zostało przez Sąd Rejonowy dla Krakowa-Śródmieścia dnia 31.05.2007 (wpis do KRS z dn. 1.06.2007). Uchwalony Statut Stowarzyszenia w §9 pp. 5 stanowi, że Stowarzyszenie realizować będzie swe cele m. in. poprzez „*Opracowanie, modyfikowanie i propagowanie „Kodeksu Wyceny Złóż Kopalin”, obejmującego Standardy Wyceny oraz Wytyczne postępowania w zakresie Wyceny Złóż Kopalin i Złóż Antropogenicznych*”.
- (A4.05) Na I Posiedzeniu pierwszego Zarządu Polskiego Stowarzyszenia Wyceny Złóż Kopalin w dniu 8 grudnia 2006 r. uznano konieczność jak najszybszego opracowania polskiego Kodeksu Wyceny Złóż Kopalin. W związku z tym postanowiono powołać Specjalną Komisję stowarzyszenia ds. Opracowania Kodeksu POLVAL. Zredagowanie wstępnego tekstu Kodeksu powierzono dr inż. Piotrowi Sałudze z IGSMiE PAN w Krakowie.
- (A4.06) Na II Posiedzeniu Zarządu Polskiego Stowarzyszenia Wyceny Złóż Kopalin – wspólnym z Komisją Egzaminacyjną Stowarzyszenia – w dniu 20 stycznia 2007 r. powołano Specjalną Komisję Polskiego Stowarzyszenia Wyceny Złóż Kopalin ds. Opracowania Kodeksu POLVAL. Komisja zobowiązana została do opracowania Standardów i Wytycznych dla przeprowadzania Wyceny Aktywów Geologiczno-Górnicznych, które stosowane byłyby w branży geologiczno-górnicznej oraz respektowane przez polskie instytucje publiczne i finansowe.
- (A4.07) W skład Specjalnej Komisji Polskiego Stowarzyszenia Wyceny Złóż Kopalin ds. Opracowania Kodeksu POLVAL weszli specjaliści posiadający doświadczenie w zakresie oceny Aktywów Geologiczno-Górnicznych:
– dr inż. Alicja Byrska-Rapała, Akademia Górniczo-Hutnicza im. St. Staszica,

- dr inż. Jerzy Dzieża, Akademia Górniczo-Hutnicza im. St. Staszica,
 - dr inż. Krzysztof Galos, IGSMiE PAN,
 - dr inż. Wojciech Glapa, Politechnika Wrocławska,
 - dr inż. Jerzy Kicki, Akademia Górniczo-Hutnicza im. St. Staszica,
 - dr inż. Sławomir Mazurek, KWB Konin w Kleczewie SA,
 - prof. dr hab. inż. Marek Nieć, Akademia Górniczo-Hutnicza im. St. Staszica,
 - prof. dr hab. inż. Andrzej Paulo, Akademia Górniczo-Hutnicza im. St. Staszica,
 - mgr inż. Paweł Pietkiewicz, Wycena Nieruchomości Paweł Pietkiewicz,
 - mgr inż. Zbigniew Sadecki, KGHM Cuprum Sp. z o.o.,
 - dr inż. Piotr Saługa, IGSMiE PAN,
 - dr inż. Bożena Strzelska-Smakowska, Akademia Górniczo-Hutnicza im. St. Staszica,
 - prof. dr hab. inż. Ryszard Uberman, Akademia Górniczo-Hutnicza im. St. Staszica,
 - dr Robert Uberman, Krakowska Szkoła Wyższa im. A.F. Modrzewskiego,
 - dr inż. Herbert Wirth, KGHM Polska Miedź SA.
- (A4.08) W dniu 20 stycznia 2007 r. opracowany został – na podstawie tekstu zredagowanego przez dr inż. Piotra Saługę – wstępny projekt Kodeksu.
- (A4.09) Uchwałą z dnia 6 października 2007 r. Specjalna Komisja Polskiego Stowarzyszenia Wyceny Złóż Kopalin ds. Opracowania Kodeksu POLVAL przyjęła roboczy tekst Kodeksu Wyceny Złóż Kopalin.
- (A4.10) W dniu 10 maja 2008 Zarząd Polskiego Stowarzyszenia Wyceny Złóż Kopalin przyjął ostateczną wersję Kodeksu.
- (A4.11) Uchwalony tekst Kodeksu postanowiono poddać konsultacji najważniejszych zainteresowanych instytucji oraz przedsiębiorstw geologicznych i górniczych w kraju.

(A5) WYCENA W TEKŚCIE KODEKSU

- (A5.01) „Wycena” w tekście Kodeksu POLVAL oznacza oszacowywanie Wartości (rozumianej jako równowartość w pieniądzu, cenę) Aktywów Geologiczno-Górniczych dostępnych Użytkownikowi Górniczemu, w przeciwieństwie do terminu „ocena”, której głównym celem jest określenie ekonomicznej użyteczności majątku.

(A6) UKŁAD KODEKSU

(A6.01) Kodeks składa się z czterech części:

- 1) Podstawowych definicji.
- 2) Standardów, obejmujących ogólne przepisy, których przestrzeganie w procesie Wyceny Aktywów Geologiczno-Górnicznych jest obowiązkowe.
- 3) Wytucznych, stanowiących rozwinięcie i komentarz dla Standardów (zawierają one wskazówki i procedury, których stosowanie w procesie Wyceny Aktywów Geologiczno-Górnicznych nie jest obowiązkowe, ale szczególnie rekomendowane. Stosowanie się Taksatora Złóż Kopalin do Wytucznych Kodeksu jest gwarancją prawidłowości i rzetelności Wyceny).
- 4) Zasad Etyki Taksatora Złóż Kopalin (obejmują one zbiór zasad i norm etycznych, którymi musi lub powinien kierować się TZK).

(D) PODSTAWOWE DEFINICJE

AGG → patrz def. (D.07)

AGG typu I → patrz def. (D.03)

AGG typu II → patrz def. (D.01)

AGG typu III → patrz def. (D.02)

AGG typu IV → patrz def. (D.05)

AGG typu V → patrz def. (D.04)

(D.01) AGG w fazie rozpoznawania i dokumentowania złoża (AGG typu II) – całość AGG związanych z obszarem, w obrębie którego stwierdzono istnienie *złoża*, oszacowano wielkość jego *zasobów* i stwierdzono możliwość jego eksploatacji, ale nie podjęto jeszcze decyzji o jego udostępnieniu. *Aktywa* te związane są ze *złożami*:

- 1) we wczesnym etapie oceny,
- 2) o zaniechanej eksploatacji,
- 3) o tymczasowo przerwanej eksploatacji.

(D.02) AGG w fazie zagospodarowywania złoża (AGG typu III) – całość AGG związanych ze *złożem*, w stosunku do którego w PZZ stwierdzono wykonalność eksploatacji.

(D.03) AGG w obszarze prac geologicznych – poszukiwawczych (AGG typu I) – całość AGG związanych z obszarem, w obrębie którego może zostać wykryte lub udokumentowane *złożę kopaliny*.

UWAGA: Druk pochyły oznacza, że pojęcie lub termin jest w poniższym rozdziale zdefiniowane odrębnie.

- (D.04) AGG ZG w likwidacji (AGG typu V) – AGG zakładu górniczego postawionego w stan *likwidacji*, obejmujące również rezerwy na koszty *likwidacji ZG* oraz rekultywacji terenów pogórnich.
- (D.05) AGG ZG w ruchu (AGG typu IV) – całość AGG związanych z czynnym ZG.
- (D.06) Aktualny – oznacza bieżący w stosunku i w odniesieniu do *daty wyceny*.
- (D.07) Aktywa geologiczno-górnice (AGG) – złoża *kopalin*, złoża *antropogeniczne* lub ich części i związane z nimi:
- a) wartości niematerialne i prawne, a w szczególności:
 - *dokumentacja geologiczna* złoża lub prawo do *informacji geologicznej*,
 - *projekt zagospodarowania złoża (PZZ)*,
 - *dokumenty koncesyjne*.
 - b) majątek trwały (a w szczególności w ZG: wyrobiska górnicze, obiekty budowlane oraz technologicznie związane z nimi obiekty i urządzenia przeróbcze),
 - c) majątek ruchomy (maszyny i urządzenia, surowce i materiały),
 - d) papiery wartościowe, środki pieniężne, w tym rezerwy na *koszty likwidacji ZG*, będące w posiadaniu ZG.
- (D.08) Certyfikat TZK – dokument wydawany przez Zarząd Polskiego Stowarzyszenia Wyceny Złóż Kopalin potwierdzający wysoki stopień wiedzy merytorycznej i umiejętności praktycznych w zakresie *wyceny złóż kopalin* i złóż *antropogenicznych*. Certyfikat przyznawany jest przez Zarząd członkowi kandydatowi na *Taksatora Złóż Kopalin*, który weźmie udział w procesie szkoleniowym i złoży z wynikiem pozytywnym egzamin przed Komisją Egzaminacyjną Stowarzyszenia.
- (D.09) Data wyceny, Data Raportu – Data Wyceny jest dniem, w którym dokonana została *wycena*. Data Raportu oznacza dzień, w którym *Raport z Wyceny* jest datowany i podpisany przez *Taksatora Złóż Kopalin*. Data wyceny może ale nie musi pokrywać się z datą Raportu.
- (D.10) Dokumentacja geologiczna – opracowanie przedstawiające wyniki prac geologicznych wraz z ich interpretacją.
Dokumentację geologiczną *złoża kopaliny* sporządza się w celu określenia:
- 1) *granic złoża*,
 - 2) *zasobów*, wraz z oceną stopnia ich zbadania,
 - 3) rodzaju i jakości *kopaliny*,
 - 4) geologiczno-górnich i środowiskowych warunków występowania.
- W przypadku, gdy dokumentacja geologiczna ma stanowić podstawę do udzielenia *koncesji* na wydobywanie *kopalin*, stopień rozpoznania *złoża* powinien umożliwić opracowanie *PZZ* oraz planu *likwidacji ZG*.

- (D.11) Ekspert – osoba wspomagająca Taksatora Złóż Kopalin, która:
- 1) jest specjalistą z przynajmniej pięcioletnim doświadczeniem w dziedzinie:
 - a) górnictwa, i/lub,
 - b) geologii, i/lub,
 - c) geoinżynierii, i/lub,
 - d) geofizyki, i/lub,
 - e) miernictwa, i/lub,
 - f) ochrony środowiska, i/lub,
 - g) ekonomii;
 - 2) posiada doświadczenie właściwe dla rodzaju wycenianych AGG.
- (D.12) Godziwa wartość rynkowa AGG – oznacza ich cenę wyrażoną w pieniądzu lub jego równoważności, ustaloną przez TZK w sposób określony przez *kodeks* POLVAL, którą przedmiotowe AGG osiągnęłyby na wolnym, nieskrępowanym rynku w wyniku transakcji pomiędzy posiadającymi odpowiednią wiedzę, dobrze poinformowanymi i podejmującymi rozważne decyzje *niezależnymi* i równorzędnymi stronami, z których żadna nie działałaby pod jakimkolwiek przymusem dokonania tej transakcji.
- Wielkość liczbowa wartości AGG powinna być wybrana jako najbardziej prawdopodobna z zakresu wartości określonych w *procesie wyceny* po uwzględnieniu *ryzyka* oraz możliwych zmian podstawowych parametrów ekonomicznych, geologiczno-górnicznych i technicznych.
- Wycena* wszystkich innych niż „prawo własności” praw rzeczowych nie stanowi części wyceny w rozumieniu niniejszego *kodeksu*.
- (D.13) Granice złoża – granice naturalnego nagromadzenia *kopaliny*, która tworzy *złóże*.
- (D.14) Informacja geologiczna – dane oraz próbki uzyskane w wyniku prowadzenia prac geologicznych. Prawem do *informacji geologicznej*, zgodnie *Prawem geologicznym i górnicznym*, rozporządza Skarb Państwa (z wyjątkiem sytuacji określonych w prawie), reprezentowany przez Ministra Środowiska lub organy i jednostki przez tego ministra upoważnione.
- (D.15) Istotny i posiadający Istotne znaczenie – w odniesieniu do:
- 1) zawartości i wniosków końcowych *Raportu z Wyceny*,
 - 2) wszelkich ocen cząstkowych, obliczeń itp., które zostały użyte w *procesie wyceny*,
 - 3) danych i informacji,
- oznacza, że mają one taki wpływ na *wartość* wycenianych AGG, że ich zamieszczenie lub opuszczenie mogłoby spowodować wyciągnięcie przez osobę postronną zasadniczo odmiennego wniosku co do tej *wartości*.

- (D.16) Kategoria rozpoznania złoża – stopień zbadania *złoża* uwzględniający możliwy maksymalny błąd oszacowania jego *zasobów*, oznaczony symbolami literowo-liczbowymi (zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska).
- (D.17) Kodeks wyceny – zbiór *standardów* i *wytycznych* w obrębie jednego dokumentu regulujący proces zlecenia, prowadzenia *wycen* i sporządzania *Raportów z Wyceny przez Taksatorów Złóż Kopalin*. Kodeks Wyceny Złóż Kopalin POLVAL określa *standardy* i *wytyczne* w zakresie prowadzenia *wyceny aktywów geologiczno-górnicznych* i sporządzania *Raportów z Wyceny przez Taksatorów Złóż Kopalin* na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.
- (D.18) Kompetencja lub Kompetentny – oznacza osobę posiadającą właściwe – stosownie do wykonywanej pracy – wykształcenie, *kwalifikacje*, doświadczenie i umiejętności będącą posiadaczem odpowiednich uprawnień i przestrzegającą zasad etyki, które w danej dziedzinie zapewniają jej status autorytetu.
- Osoba kompetentna musi dysponować odpowiednią dla danego stanu rzeczy fachową wiedzą, umiejętnościami oraz dbać o to, aby je uaktualniać w sposób ustawiczny poprzez dalsze kształcenie i doskonalenie.
- Do przeprowadzenia *wyceny* AGG wymagany jest wysoki poziom kompetencji we właściwych dla ich typu dziedzinach technicznych i ekonomicznych. Z tego powodu w przeprowadzenie *wyceny* muszą być zaangażowani odpowiedni *eksperti*.
- (D.19) Koncesja – uzyskany za opłatą dokument potwierdzający prawo potencjalnego *użytkownika* do poszukiwania, rozpoznawania lub wydobywania *kopaliny ze złoża*. Udzielana jest na zasadach określonych w przepisach *Prawa Geologicznego i Górniczego*.
- (D.20) Kopalina – skała lub wydzielona z niej w czasie eksploatacji część składowa, lub zawarta w niej ciecz lub gaz, które w formie naturalnej lub po przetworzeniu stają się surowcem mineralnym.
- (D.21) Kopalnia czynna – ZG prowadzący *aktualnie* eksploatację i przeróbkę *kopaliny*.
- (D.22) Kwalifikacje – zestaw wiedzy i umiejętności wymaganych do realizacji składowych zadań zawodowych (w wybranej specjalności).
- (D.23) Likwidacja ZG – proces likwidacji wyrobisk oraz zagospodarowania wyrobisk i terenów poeksploatacyjnych oraz budowli i instalacji związanych z ruchem ZG.
- (D.24) Metoda wyceny – każda metoda pomocna w określeniu *wartości* AGG.

(D.25) Niezależność lub Niezależny – oznacza, że *TZK* oraz zatrudnieni przez niego *eksperti* muszą być w stanie spełnić wszystkie właściwe kryteria niezależności. W celu dochowania tego warunku *TZK*, *ekspert* (*eksperti*) oraz ich bezpośrednie rodziny nie mogą mieć powiązań finansowych (lub innych) ze:

- 1) *zleceńodawcą*,
 - 2) właścicielami lub udziałowcami (lub stronami z nimi związanymi) *AGG* będących przedmiotem *wyceny*,
 - 3) żadną ze stron transakcji, w przypadku gdy przygotowywane jest przejęcie jednej firmy przez inną,
- a także nie mogą:
- 4) mieć udziałów, ani być w posiadaniu żadnych *aktywów* będących przedmiotem *wyceny*,
 - 5) odnieść żadnej korzyści materialnej lub niematerialnej.

Powyższe zastrzeżenia nie dotyczą zapłaty za wykonywaną usługę.

Każdy *TZK* i *ekspert* zobowiązany jest ujawnić wszystkie powiązania i korzyści (obecne lub możliwe do uzyskania w przyszłości), które mogłyby spowodować powstanie podejrzenia o brak niezależności. *TZK* i *ekspert* (*eksperti*) powinni również ujawnić wszystkie przypadki swojego zaangażowania w prace związane z *wyceną* przedmiotowych *AGG* w przeszłości.

Niedopuszczalne jest uzależnianie wysokości wynagrodzenia *TZK*, a także uwarunkowanie prowadzenia przez niego dalszych prac od:

- 1) uzyskanego wyniku *wyceny* lub
- 2) powodzenia lub niepowodzenia transakcji, na potrzeby której była wymagana przedmiotowa *wycena*.

(D.26) Organizacja fachowa, stowarzyszenie zawodowe – oznacza samorządną organizację zrzeszającą profesjonalistów.

Niniejszy *kodeks* definicję tę odnosi do *niezależnej*, samorządnej organizacji, skupiającej posiadających odpowiednie *kwalifikacje* i *kompetencje* specjalistów w dziedzinie geologii, górnictwa lub ekonomii, która:

- 1) posiada uregulowany status prawny;
- 2) przyjmuje w poczet swoich członków osoby posiadające odpowiednie *kwalifikacje* naukowe, *kompetencje* zawodowe i doświadczenie;
- 3) wymaga od swoich członków przestrzegania ustalonych przez tę organizację standardów zawodowych i zasad etycznych;
- 4) posiada możliwość pociągania swoich członków do odpowiedzialności dyscyplinarnej – z zawieszeniem i pozbawieniem członkostwa włącznie.

PGiG → patrz def. (D.28)

- (D.27) Podejście do wyceny – sposób przeprowadzania *wyceny*.
Trzema powszechnie przyjętymi podejściami przeprowadzania wyceny są:
1) podejście dochodowe – które postrzega *wartość* obiektu poprzez jego zdolność do generowania zysków; obejmuje ono wszystkie *metody*, które pozwalają na analizę potencjału AGG w zakresie generowania przepływów pieniężnych;
2) podejście porównawcze – jako źródło *wartości* obiektu traktuje *wartości* rynkowe podobnych obiektów;
3) podejście kosztowe – rozumie *wartość* poprzez wielkość kosztów poniesionych dotychczas w celu uzyskania stanu dzisiejszego *aktywów*, z niezbędnymi poprawkami i uaktualnieniami.
- (D.28) Prawo geologiczne i górnicze (PGiG) – *aktualnie* obowiązujące przepisy prawa, regulujące działalność geologiczno-górniczą.
- (D.29) Proces wyceny – wszystkie czynności, które musi wykonać TZK w celu uzyskania rzetelnej i wiarygodnej *wartości* AGG. Proces ten musi być na tyle *przejrzysty*, obiektywny i rygorystyczny, na ile jest to możliwe przy wykorzystaniu *istotnych* informacji i danych, do których ma dostęp TZK oraz zatrudnieni przez niego *eksperti*. Wynik każdej *wyceny* zależy od szeregu kluczowych założeń, których przyjęcie jest konieczne. Wszystkie przyjęte założenia muszą być:
– wymienione,
– realistyczne.
Ponadto, wszystkie przyjęte założenia odnoszące się do:
– *istotnych* czynników technicznych lub ekonomicznych,
– *ryzyka* związanego z przyjęciem takich założeń, oraz
– *metod wyceny*
muszą być w opracowaniu dokładnie objaśnione.
- (D.30) Projekt zagospodarowania złoża, PZZ – opracowanie sporządzane przez inwestora ubiegającego się o *koncesję* na wydobywanie *kopalin ze złoża*, na podstawie *dokumentacji geologicznej* z uwzględnieniem uwarunkowań techniczno-ekonomicznych, określający zamierzenia w zakresie:
1) racjonalnej gospodarki *złożem*;
2) prowadzenia eksploatacji, zapewniającej ograniczenie ujemnych jej wpływów na środowisko.
Wymogi odnośnie zawartości PZZ reguluje prawo.
W zależności od stopnia szczegółowości danych i dokładności ocen PZZ odpowiada opracowaniom typu ‚prefeasibility’ lub feasibility study’.
- (D.31) Profesjonalny – oznaczający umiejętność uprawiania zawodowo danej dyscypliny, przez osobę posiadającą odpowiednie do wykonywanej pracy wykształcenie i praktykę.

(D.32) Przejrzysty – oznacza dosłownie „łatwy do odgadnięcia, odczytania, zrozumienia; wyraźny”. Taki charakter mają mieć informacje wykorzystywane dla właściwego wykonania *wyceny*. W procesie *wyceny* AGG warunek ten obejmuje dane odnoszące się w szczególności do:

- 1) oszacowania *zasobów*,
- 2) prowadzenia eksploatacji,
- 3) procesu przeróbki i/lub obróbki,
- 4) możliwości zbytu surowca mineralnego.

Przejrzysty oznacza zatem, że wszystkie *istotne* dane i informacje użyte w trakcie *procesu wyceny aktywów geologiczno-górnicznych* (lub z niego wyłączone), przyjęte założenia, *podejścia* i *metody* przeprowadzania wyceny oraz sama *wycena* muszą być wyszczególnione i dokładnie objaśnione w *Raporcie z Wyceny*, włącznie z uzasadnieniem wyborów dokonanych przez *TZK* oraz wniosków końcowych.

PZZ → patrz def. (D.30)

(D.33) Raport z Wyceny – sprawozdanie z *wyceny* AGG sporządzone przez *TZK* w sposób określony przez niniejszy kodeks.

(D.34) Ryzyko – oznacza prawdopodobieństwo wystąpienia zdarzenia, które będzie miało negatywny wpływ na uzyskanie założonych celów. Ryzyko może być wyrażone w postaci wartości liczbowej, jako prawdopodobieństwo poniesienia straty lub nie osiągnięcia zamierzonego rezultatu, uzyskania mniejszych efektów lub wystąpienia niepożądanych skutków.

(D.35) Standard – przepis, ogólna zasada, której przestrzeganie w procesie wyceny AGG jest obowiązkowe.

Stowarzyszenie zawodowe → patrz def. (D.26)

(D.36) Straty – ilość *kopaliny*, której wydobyć uznano za niemożliwe lub która została utracona z powodu:

- 1) niekorzystnych warunków geologiczno-górnicznych (straty pozaeksploatacyjne),
- 2) przyjętego sposobu eksploatacji i jej prowadzenia (straty eksploatacyjne),
- 3) przeróbki i/lub obróbki *kopaliny* (straty przeróbcze).

Taksator → patrz def. (D.37)

(D.37) Taksator Złóż Kopalin (*TZK*) – osoba odpowiedzialna za *wycenę złóża*, posiadająca dającą się udowodnić odpowiednią wiedzę i doświadczenie w zakresie górnictwa, geologii złóżowej i górnictwej oraz ekonomii, partą przynajmniej 3 letnią praktyką w okresie 15 lat, a ponadto:

- 1) jest obywatelem polskim, uprawnionym członkiem Polskiego Stowarzyszenia Złóż Kopalin, legitymującym się *Certyfikatem TZK*.

- 2) jest cudzoziemcem, posiadającym przynajmniej pięcioletnie, właściwe dla istoty wycenianych AGG doświadczenie, legitymującym się odpowiednimi licencjami i uprawnieniami, należącym do uznanego, samorządnego *stowarzyszenia zawodowego (organizacji fachowej)*.
- (D.38) Trafny – w odniesieniu do wyceny AGG oznacza, że wynik *wyceny* przeprowadzonej przez inną osobę o odpowiednich kwalifikacjach, kompetencjach i doświadczeniu, posiadającą dostęp do tych samych informacji byłby w przybliżeniu taki sam.

Samo osobiste przekonanie TZK o poprawności przeprowadzonej przez siebie *wyceny* jest niewystarczające. Musi on przedstawić obiektywne fakty, potwierdzające jego wnioski. Do identyfikacji *wycen*, które mogą być niezgodne z obowiązującymi w branży *standardami* czy normami, służy sprawdzian trafności. Sprawdzian trafności oznacza taką bezstronną, obiektywną analizę, która ma odpowiedzieć na pytanie: czy zastosowane w *procesie wyceny* podejście jest na tyle racjonalne, realistyczne i logiczne w interpretacji dostępnych danych, że *wycena* przeprowadzona przez innego TZK, posiadającego dostęp do tych samych informacji, dałaby podobny rezultat.

Decyzję o przeprowadzeniu sprawdzianu trafności podejmuje Zarząd Polskiego Stowarzyszenia Wyceny Złóż Kopalin w porozumieniu z Przewodniczącym Komisji Etyki na wniosek *zlecciodawcy* wątpliwej *wyceny*.

TZK → patrz def. (D.37)

- (D.39) Typ AGG – oznaczenie liczbowe (cyfry rzymskie) lub liczbowo-literowe grupy klasyfikacyjnej *aktywów geologiczno-górnicznych kodeksu POLVAL*, w zależności od stopnia rozpoznania oraz zaawansowania prac geologiczno-górnicznych.

- (D.40) Użytkownik górniczy – przedsiębiorca posiadający *koncesję* na prowadzenie działalności regulowanej ustawą PGiG.

Wartość → patrz def. (D.12)

Wartość aktywów geologiczno-górnicznych → patrz def. (D.12)

- (D.41) Wartość informacji geologicznej – oznacza jej cenę wyrażoną w pieniądzu lub jego równoważności.

Oszacowanie wartości *informacji geologicznej* udostępnianej za wynagrodzeniem, wymagające posiadania odpowiednich *kwalifikacji* do wykonywania, dozoru i kierowania pracami geologicznymi, w zależności od rodzaju, formy i celu wykorzystywania informacji geologicznej jest, w myśl prawa, dokonywane następującymi *metodami*:

- 1) obliczenie kosztu pozyskania *informacji geologicznej*, wyrażonego w nominalnych cenach z roku jej pozyskania i zrewaloryzowanego do poziomu cen z roku poprzedzającego rok wykonania oszacowania;

- 2) obliczenie kosztu pozyskania *informacji geologicznej*, zgodnie z zakresem i technologią prac geologicznych, które posłużyły do jej pozyskania, wyrażonego w cenach stosowanych dla tego typu prac w roku wykonywania oszacowania;
- 3) obliczenie kosztu pozyskania *informacji geologicznej*, przy użyciu *aktualnie* stosowanych technologii prac geologicznych oraz z uwzględnieniem wymagań, jakim powinny odpowiadać dokumentacje geologiczne, wyrażonego w cenach stosowanych dla tego typu prac w roku wykonywania oszacowania;
- 4) obliczenie zryczałtowanej wartości *informacji geologicznej*.

Do kosztów pozyskania *informacji geologicznej* wlicza się nakłady poniesione na:

- 1) projektowanie prac geologicznych;
- 2) wykonywanie prac geologicznych;
- 3) przedstawienie wyników prac geologicznych.

Wartość złoża kopaliny → patrz def. (D.12)

(D.42) Weryfikacja danych – proces obejmujący sprawdzanie przez TZK lub zatrudnionego przez niego *eksperta (ekspertów)* danych przedstawionych mu przez *zleceniodawcę*; celem weryfikacji jest potwierdzenie, że dane zostały dokładnie skopiowane z oryginalnego źródła, że wygenerowano je z użyciem poprawnych procedur oraz że są odpowiedniej jakości i nadają się do użycia.

Wycena → patrz def. (D.12), (D.29)

(D.43) Wytyczna – oznacza przepis zgodny z najlepszymi wzorami, do którego stosowanie się w *procesie wyceny AGG* nie jest obowiązkowe, jednak zalecane przez niniejszy kodeks.

(D.44) Zakład górniczy, ZG – wyodrębniony technologicznie i organizacyjnie zespół środków służących bezpośrednio do wydobywania *kopalin* ze złoża, w tym wyrobiska górnicze, obiekty budowlane oraz technologicznie z nimi związane obiekty i urządzenia przerobcze.

(D.45) Zasoby bilansowe – *zasoby złoża* lub jego części, którego cechy naturalne określone przez kryteria bilansowości oraz warunki występowania umożliwiają podejmowanie jego eksploatacji.

(D.46) Zasoby eksploatacyjne (ang. ‘reserves’) – *zasoby*:

- a) w *złożach ropy naftowej i gazu ziemnego* – *zasoby wydobywalne*,
- b) w *złożach kopalin stałych* – *zasoby przemysłowe*, pomniejszone o *straty* i powiększone o wydobytą ilość skał zubażających.

(D.47) Zasoby geologiczne (ang. ‘resources’) – całkowita ilość *kopaliny* w złożu.

(D.48) Zasoby nieprzemysłowe – część *zasobów bilansowych*, których eksploatacja nie jest możliwa w warunkach określonych przez PZZ

z przyczyn technicznych, ekonomicznych lub wymagań ochrony środowiska.

- (D.49) Zasoby operatywne (ang. 'reserves') – *zasoby przemysłowe kopaliny* (czyli *zasoby bilansowe*, które mogą być przedmiotem ekonomicznie uzasadnionej eksploatacji), pomniejszone o całkowite *straty* eksploatacyjne.
 - (D.50) Zasoby przemysłowe – część *zasobów bilansowych* (lub – w uzasadnionych przypadkach – *pozabilansowych*), która może być przedmiotem ekonomicznie uzasadnionej eksploatacji w warunkach określonych przez PZZ, optymalny z punktu widzenia technicznego i ekonomicznego, przy spełnieniu wymagań ochrony środowiska.
- ZG → patrz def. (D.44)
- (D.51) Zleceniodawca – oznacza osobę fizyczną lub prawną zlecającą wykonanie *wyceny AGG*.
 - (D.52) Złoże antropogeniczne – zwały, składowiska, osadniki wydobytej *kopaliny* lub produktów jej przeróbki, które pozwalają na wytworzenie z nich możliwego do zbycia surowca, a ich ilość umożliwia podjęcie eksploatacji.
 - (D.53) Złoże kopaliny – takie naturalne nagromadzenie *kopaliny*, której wydobycie może przynieść korzyść gospodarczą.

(S) STANDARDY – ZASADY OBOWIĄZKOWE

(51) ZAKRES STANDARDÓW

- (S1.01) Standardy w swym zakresie ograniczają się do Wyceny AGG. Mają one również zastosowanie przy Wycenie Wartości przedsiębiorstw (i innych podmiotów) posiadających AGG jako część swojego majątku – ale tylko w części obejmującej Wycenę tych Aktywów.

(52) WARTOŚĆ

- (52.1) W tekście Kodeksu przez „Wartość” rozumie się Godziwą Wartość Rynkową. Jeżeli pojęcie Wartości użyte jest w Raporcie z Wyceny w innym znaczeniu, musi być ono dokładnie opisane, a fakt ten musi być wyraźnie w Raporcie podkreślony przez TZK.
- (52.2) Wartość uwzględnia zarówno stan obecny, jak i przyszłe oczekiwania.
- (52.3) Wartość odnosi się do określonego punktu w czasie. Komentarze, opinie na temat Wartości AGG muszą być podawane jako odnoszące się do stanu na dzień Daty Wyceny, która musi być wyraźnie określona.

- (52.4) Wartość AGG oparta jest na ich zdolności do generowania dochodu.
- (53) ZASADY PROCESU WYCENY
- (53.1) W trakcie przeprowadzania Wyceny oraz sporządzania Raportu z Wyceny, TZK musi przestrzegać następujących podstawowych zasad (definicje tych zasad znajdują się w rozdziale (D) Kodeksu):
- Istotnego Znaczenia,
 - Przejrzystości,
 - Niezależności,
 - Kompetencji i Profesjonalizmu,
 - Trafności.
- Ogólne zasady przeprowadzania Wyceny omówione zostały w Wytycznych (rozdział (W)).
- (53.2) TZK musi określić:
- 1) cel (cele) Wyceny,
 - 2) Użytkowników Wyceny.
- (54) KWALIFIKACJE I ODPOWIEDZIALNOŚĆ TZK
- (S4.01) TZK jest odpowiedzialny za cały Proces Wyceny AGG oraz za zawartość merytoryczną Raportu z Wyceny. TZK może skorzystać przy wykonywaniu poszczególnych prac i opracowywania Raportu z Wyceny z pomocy jednego lub większej liczby Ekspertów lub też skorzystać z wykonanych przez nich wcześniej opracowań.
- (54.2) TZK ma obowiązek upewnienia się, czy zatrudnieni przez niego Eksperci posiadają odpowiednie Kwalifikacje, doświadczenie i czy są Niezależni.
- (54.3) TZK oraz zatrudnieni przez niego Eksperci muszą być Niezależni. Wszelkie przeszłe, obecne i możliwe w najbliższej przyszłości powiązania – bezpośrednie czy pośrednie – pomiędzy TZK i zatrudnionymi przez niego Ekspertami a Zleceniodawcą, lub którąkolwiek ze stron, mogące mieć wpływ na Niezależność TZK (i/lub Ekspertów), muszą być jasno i w pełni ujawnione.
- (54.4) W opracowanym przez siebie Raporcie z Wyceny, TZK musi przedstawić Certyfikat z numerem rejestracyjnym, oświadczenie o Aktualnym członkostwie w Polskim Stowarzyszeniu Wyceny Złóż Kopalin oraz przystawić swoją pieczęć służbową.
- (54.5) TZK musi przechowywać wszystkie dokumenty związane z wykonaną przez siebie Wyceną, włącznie z kompletem danych, na których oparł

Wycenę i Raport z Wyceny, przez okres co najmniej pięciu lat od Daty Raportu.

(S5) ZLECANIE WYCENY

Zleceniodawca może powoływać się na zleconą przez siebie Wycenę, jako sporządzoną zgodnie z Kodeksem, jeżeli spełnione są poniższe warunki:

- (55.1) Zleceniodawca ma obowiązek rzetelnego – w miarę możliwości – ustalenia, czy TZK jest Niezależny, w tym upewnienia się, czy TZK jest uprawnionym członkiem Polskiego Stowarzyszenia Wyceny Złóż Kopalin, bądź – w przypadku, gdy TZK jest cudzoziemcem – czy przedstawione przez niego dokumenty są Aktualne i czy jest on uprawnionym członkiem uznanej, Niezależnej i samorządnej zagranicznej Organizacji Fachowej.
- (55.2) Zleceniodawca i TZK muszą wspólnie określić, w postaci pisemnej umowy, specyfikację Istotnych warunków wykonania Wyceny, które muszą być opisane w Raporcie z Wyceny oraz zaznaczyć, że ma być ona sporządzona zgodnie z przepisami niniejszego Kodeksu.
- (55.3) Zleceniodawca zobowiązany jest udostępnić TZK wszystkie Istotne dane i informacje, niezbędne dla rzetelnego wykonania Wyceny. TZK powinien mieć dostęp do wszystkich pełnych, dokładnych i prawdziwych danych oraz – w rozsądnych granicach – do archiwów i pracowników Zleceniodawcy. Jeżeli niektóre z udostępnionych TZK danych i informacji są poufne, Zleceniodawca musi zastrzec go o stopniu poufności oraz zakresie, do którego dane te mogą być publicznie ujawnione.
- (55.4) Obowiązkiem TZK i/lub zatrudnionych przez niego Ekspertów jest Weryfikacja Danych. Wyniki Weryfikacji wraz z oceną jakości i poprawności danych muszą być przedstawione w Raporcie z Wyceny.

(S6) WYCENA

- (56.1) Wybór Podejścia i Metody Wyceny leży w gestii TZK. Wybór ten musi być przez TZK uzasadniony i objaśniony. Wytlumaczone muszą być ograniczenia każdej z zastosowanych Metod.
- (56.2) Przy wykonywaniu Wyceny należy uwzględnić i opisać możliwość oraz celowość zastosowania trzech powszechnie przyjętych Podejść:
 - dochodowego,
 - porównawczego,
 - kosztowego.

Wycenę przedmiotowych AGG powinno się wykonać przy użyciu więcej niż jednego Podejścia, przy czym w określeniu Wartości finalnej należy wskazać jedno z nich jako najbardziej adekwatne do przedmiotu i celu Wyceny oraz uzasadnić ten wybór w Raporcie. W przypadku znacznej rozbieżności wyników należy je skomentować, odnosząc się do szczegółów przyjmowanych założeń dla każdego z zastosowanych Podejść. W każdym przypadku należy przedstawić analizę Ryzyka i ograniczeń związanych z zastosowaniem wybranego Podejścia do Wyceny AGG.

Wybór podejścia nie musi być uzgadniany ze Zleceniodawcą, jednak TZK powinien poinformować Zleceniodawcę o ograniczeniach i specyfice zastosowanych Podejść oraz ewentualnie uzgodnić założenia do Wyceny tak, aby odpowiadały one uwarunkowaniom rynkowym.

Jeżeli, z uwagi na jakieś szczególne okoliczności, TZK jest przekonany, że nie ma możliwości zastosowania więcej niż jednego Podejścia, musi on to stanowisko uzasadnić oraz wyjaśnić powody, dla których inne Podejścia nie zostały użyte.

- (S6.03) Wynik Wyceny AGG musi być przedstawiony w ten sposób, aby oddać obciążoną niepewnością i Ryzykiem naturę procesu Wyceny, związaną ze specyfiką inwestycji geologiczno-górnictwowych. Wyniki mogą zostać przedstawione zarówno w postaci jednej tylko Wartości liczbowej jak i zakresu Wartości. W Raporcie z Wyceny musi być przeprowadzona analiza Ryzyka.

(S7) ZASOBY

- (57.1) W Wycenie muszą zostać uwzględnione wszystkie Zasoby Operatywne (i/lub Eksploatacyjne) oraz Geologiczne wchodzące w skład AGG.

- (57.2) Kodeks wymaga, aby stosując Metody Wyceny w Podejściu dochodowym, TZK posługiwał się Zasobami Operatywnymi (i/lub Eksploatacyjnymi). W szczególnych przypadkach dopuszczalne jest wykorzystanie w tym Podejściu Zasobów Geologicznych kategorii A+B, C1, C2, D, ale musi być to uzasadnione, z przedstawieniem analizy Ryzyka.

- (573) Oszacowanie Zasobów Operatywnych (i/lub Eksploatacyjnych) oraz Geologicznych, użytych w Podejściu dochodowym, musi być wykonane przez TZK i/lub zatrudnionego przez niego Eksperta (Ekspertów). TZK może skorzystać z szacunków Zasobów przedstawionych w Dokumentacji Geologicznej lub PZZ. W przypadku korzystania z takich danych TZK lub zatrudniony przez niego Ekspert

(Eksperci) muszą przedstawić opinię na temat ich wiarygodności i Aktualności.

- (574) W każdym przypadku Wyceny musi być przedstawiony możliwy błąd oceny Zasobów wynikający ze stopnia ich rozpoznania.
- (57.5) Wraz z określeniem Zasobów, TZK musi przedstawić charakterystykę jakości Kopaliny, parametrów eksploatacyjnych, przeróbczych, metalurgicznych, ekonomiczno-finansowych oraz uwarunkowania organizacyjno-techniczne i społeczne wraz z oceną wielkości możliwych błędów ich oszacowania.

(S8) RAPORT Z WYCENY

- (58.1) Wyniki Wyceny, przeprowadzanej w sposób regulowany przez niniejszy Kodeks, muszą zostać przedstawione w Raporcie z Wyceny. Zalecenia określające zasady przygotowywania Raportu z Wyceny i jego zawartość opisano w Wytycznych (W).
- (58.2) W Raporcie z Wyceny muszą być wykazane i omówione wszystkie Aktualne dane odnośnie do Zasobów wchodzących w skład AGG, i przedstawione dokumenty, stwierdzające stan Zasobów, w tym w szczególności Zasobów Geologicznych oraz Operatywnych (i/lub Eksploatacyjnych). Jeżeli wykonane zostało więcej niż jedno oszacowanie Zasobów, zadaniem TZK jest wskazanie wyniku, który jest dla procesu Wyceny Istotny. TZK musi przytoczyć argumentację i umotywowanie tej decyzji.
- (58.3) Raport z Wyceny musi zawierać wyniki i Daty wykonania wszystkich dotychczasowych Wycen AGG – o ile takie były zrealizowane – oraz przytaczać Istotne różnice pomiędzy nimi a obecną Wyceną.
- (58.4) Raport z Wyceny musi wymieniać wszystkie podstawowe źródła niepewności i rodzaje Ryzyka związanego z AGG, przyjęte założenia Wyceny oraz ograniczenia, a także wyjaśniać, dlaczego w istniejących okolicznościach przyjęte założenia są Istotne, Trafne i odpowiednie.
- (58.5) Raport z Wyceny musi być podpisany przez TZK i odpowiednio przez wszystkich zatrudnionych przez niego Ekspertów.
- (58.6) Raport z Wyceny musi zawierać:
 - 1) dokumenty potwierdzające kwalifikacje TZK, o których mowa w definicji (D.37), oraz wszystkich zatrudnionych przez niego Ekspertów.
 - 2) oświadczenia TZK i zatrudnionych przez niego Ekspertów o Niezależności.

- 3) oświadczenie TZK i/lub zatrudnionego przez niego Eksperta (Ekspertów), że sprawdzona została poprawność i wiarygodność danych wykorzystanych w Procesie Wyceny,
 - 4) oświadczenie TZK, że wykonana Wycena w całości spełnia Standardy niniejszego Kodeksu.
 - 5) oświadczenie TZK określające, w jakim zakresie Wycena zgodna jest z zaleceniami Wytycznych. Takie oświadczenie musi ujawniać i wyjaśniać powody niestosowania się do poszczególnych Wytycznych.
- Jeżeli Raport z Wyceny nie zawiera któregośkolwiek z tych oświadczeń, lub któreś z nich jest niepełne, lub w jakikolwiek sposób obwarowane zastrzeżeniami, Wycena uważana jest za niespełniającą wymagań niniejszego Kodeksu.
- (58.7) TZK – lub zatrudniony przez niego Ekspert (Eksperci) – zobowiązany jest odbyć wizytę w terenie, w szczególności jeśli istnieje prawdopodobieństwo, że taka wizyta spowoduje ujawnienie Istotnych dla Raportu informacji lub danych. Wówczas w Raporcie muszą zostać przedstawione:
- 1) data inspekcji,
 - 2) imiona i nazwiska dokonujących jej osób,
 - 3) zakres inspekcji.
- W wypadku zrezygnowania z inspekcji, TZK – lub właściwy Ekspert – zobowiązany jest:
- 1) uzasadnić tę decyzję,
 - 2) przedstawić argumenty zapewniające, że posiadana przez niego ilość informacji i danych jest wystarczająca do przeprowadzenia procesu Wyceny przedmiotowych AGG bez takiej inspekcji.
- Decyzja o przeprowadzeniu inspekcji lub zrezygnowaniu z niej leży w wyłącznej gestii TZK lub zatrudnionego przez niego Eksperta. Niedopuszczalny jest jakikolwiek wpływ na podjęcie tej decyzji ze strony Zleceniodawcy.
- (S8.08) Raport z Wyceny zawierać musi wstęp i podsumowanie. Muszą się w nim znaleźć następujące rozdziały:
1. Streszczenie.
 2. Wstęp. Cel i przedmiot Wyceny.
 3. Zakres Wyceny.
 4. Zgodność ze Standardami i Wytycznymi Kodeksu POLVAL.
 5. Lokalizacja przedmiotowych AGG, dostępność do Złoża i infrastruktura.
 6. Status prawny AGG.
 7. Omówienie i analiza Dokumentacji Geologicznej Złoża.
 8. Analiza i ocena Projektu Zagospodarowania Złoża.

9. Zasoby Geologiczne i Operatywne (i/lub Eksploatacyjne).
10. Charakterystyka procesu eksploatacji i przeróbki (a w przypadku Złóż rud metali – również metalurgii) Kopalni Czynnej.
11. Stan środowiska i wpływ na nie eksploatacji.
12. Uwarunkowania Likwidacji eksploatacji (techniczne, środowiskowe, finansowe).
13. Kluczowe założenia, źródła niepewności i rodzaje Ryzyka.
14. Podejścia i Metody przeprowadzania Wyceny.
15. Proces Wyceny.
16. Wnioski wynikające z przeprowadzonej Wyceny.
17. Przywoływane źródła.
18. Wymagane oświadczenia oraz dokumenty potwierdzające Kwalifikacje, Kompetencje i Profesjonalizm TZK oraz Ekspertów.

(W) WYTYCZNE – ZASADY ZALECANE

Niniejsze Wytyczne obejmują zalecenia zapewniające wykonanie skutecznej i rzetelnej Wyceny AGG. Stosowanie się TZK do Wytycznych nie jest obowiązkowe, ale zalecane przez niniejszy Kodeks.

(W1) PODEJŚCIA I METODY PRZEPROWADZANIA WYCENY

(W1.01) TZK ma do wyboru skorzystanie z następujących powszechnie przyjętych Podejść do przeprowadzania Wyceny:

- 1) Podejścia dochodowego,
- 2) Podejścia rynkowego,
- 3) Podejścia kosztowego.

(W1.02) W przypadku Wyceny AGG wybór Podejścia warunkowany jest stopniem rozpoznania oraz zaawansowania prac geologiczno-górnich. Niniejszy Kodeks zaleca określenie przez TZK Typu AGG, według poniższej klasyfikacji:

- 1) Typ I - AGG prac geologicznych – poszukiwawczych,
- 2) Typ II – AGG obejmujące Złóża w fazie rozpoznawania i dokumentowania,
- 3) Typ III – AGG obejmujące Złóża w fazie zagospodarowywania,
- 4) Typ IV – AGG ZG w ruchu,
- 5) Typ V – AGG ZG w likwidacji.

(W1.03) Tabela W1.04 pokazuje, które Podejścia uważane są generalnie za odpowiednie do wykonania Wyceny dla każdego z wymienionych powyżej Typu AGG.

Tabela W1.04.

Podejścia do Wyceny rekomendowane przez Kodeks dla różnych Typów AGG

Podejście do Wyceny	Etap badania i wykorzystania Złoża				
	prace geologiczne- -poszu- kiwawcze	rozpoznanie i doku- mentacja Złoża	projektowanie i zagospo- darowanie Złoża	eksploatacja Złoża	likwidacja eksploatacji
	AGG Typ I	AGG Typ II	AGG Typ III	AGG Typ IV	AGG Typ V
Dochodowe	nie	w niektórych przypadkach	tak	tak	nie
Porównawcze	tak	tak	tak	tak	tak
Kosztowe	tak*	tak*	nie	nie	tak

* Tylko w przypadku pozytywnych wyników.

(W1.04) Kodeks POLVAL proponuje własną, opartą na najlepszych praktykach, hierarchię Metod Wyceny. Hierarchia ta przedstawiona została w tabeli W1.05.

Tabela W1.05.

Hierarchia Metod Wyceny w Kodeksie POLVAL

A	Metoda najbardziej rekomendowana przez Kodeks, powszechnie stosowana
B	Metoda zalecana przez Kodeks, stosunkowo szeroko stosowana
C	Metoda akceptowana przez Kodeks – w pewnych sytuacjach zalecana, rzadko stosowana, nie przez wszystkich rozumiana
N	Metoda nie akceptowana przez Kodeks

(W1.05) Tabela W1.06 przedstawia Podejścia i Metody Wyceny rekomendowane przez Kodeks POLVAL w zależności od Typu AGG.

Tabela W1.06.

Podjęcia i Metody Wyceny rekomendowane przez Kodeks POLVAL w zależności od Typu AGG

Podjęcie	Metoda	o i AT	AGG Typ II			AGG Typ III	AGG Typ IV	AGG Typ V
			II A	tymczasowo zamknięte				
				II B	II C			
Doходowe	DCF	N	N	A*(N)	N	A*(N)	N	
	ROV	C	C	C*(A)	A	C*(A)	N	
Porównawcze	Transakcji porównawczych	A	B	B	B	C	B	
	Kosztowe	1) Wartości Szacunkowej	B	A	N	C	N	
2) Wydatków na prace geologiczne								

DCF – analiza zdyskontowanych przepływów pieniężnych,

ROV – Metoda wyceny opcji realnych.

II A – AGG na wczesnym etapie oceny lub zaniechane,

II B – AGG z widokami na rychłe, ekonomicznie uzasadnione zagospodarowanie.

II C – AGG bez nadziei na rychłe, ekonomicznie uzasadnione zagospodarowanie.

* W przypadkach, gdy Wartości NPV, uzyskiwane z Metody DCF, są ujemne, Metoda ROV jest przez Kodeks NA|BARDZIEJ REKOMENDOWANA.

(W2) RAPORT Z WYCENY – ZALECANA ZAWARTOŚĆ

(W2.1) Na Raport z Wyceny powinny składać się informacje techniczno-ekonomiczne i analizy przeprowadzone w Procesie Wyceny.

(W2.2) Podany poniżej zakres Raportu z Wyceny powinien być traktowany jako lista zagadnień, które TZK powinien wziąć pod uwagę w trakcie wykonywania Wyceny. Lista ta ma służyć TZK wyłącznie jako pomoc przy opracowywaniu Raportu z Wyceny. Nie jest konieczne uwzględnianie wszystkich wymienionych niżej zagadnień – wybór należy do TZK i jest uzależniony od specyfiki wycenianych AGG. Stopień szczegółowości poszczególnych punktów zależy również od decyzji TZK i związany jest zasadniczo z Typem AGG.

1. Streszczenie.

Opisać lub podać:

- a) Podstawy formalnoprawne; krótką specyfikację umowy i Istotnych warunków wykonania; zakres prac; Datę Wyceny.
- b) Przedmiot Wyceny – opis wycenianych AGG, lokalizację Złoża i jego status prawny, stan prawny nieruchomości gruntowych; Koncesje;
- c) Budowę geologiczną i charakterystykę Złoża; dotychczas wykonane roboty poszukiwawczo-rozpoznawcze i eksploatacyjne; infrastrukturę; stan obecny.
- d) Zasoby Geologiczne, Bilansowe, Przemysłowe, Zasoby Operatywne (i/lub Eksploatacyjne) wraz oceną dokładności ich oszacowania; możliwości udokumentowania nowych Zasobów.
- e) Sposób i metodę eksploatacji; wielkość produkcji i prognozę.
- f) Zagadnienia związane z ochroną środowiska; sposób likwidacji eksploatacji;
- g) Podejścia i Metody Wyceny.
- h) Założenia do Wyceny; sposób Wyceny; rezultaty Wyceny.
- i) Analizę ryzyka.
- j) Podsumowanie i wnioski.

2. Wstęp, cel i przedmiot Wyceny.

- a) Określić i krótko scharakteryzować Zleceniodawcę; wymienić wszystkie inne strony, którym zostaną udostępnione rezultaty Wyceny; podać właściciela wycenianych AGG oraz płatnika umowy.
- b) Opisać mandat Wyceny oraz specyfikację umowy Wyceny.
- c) Określić w skrócie cel Wyceny i jej zamierzone wykorzystanie.
- d) Krótko opisać wyceniane AGG, określić ich Typ.
- e) Podać Datę Wyceny i Datę Raportu.

- f) Podać imię i nazwisko TZK oraz nr Certyfikatu TZK; wymienić i wszystkich Ekspertów biorących udział w procesie Wyceny i przedstawić ich Kwalifikacje;
 - g) Zamieścić oświadczenia o Niezależności TZK oraz zatrudnionych przez niego Ekspertów, lub braku Niezależności.
 - h) Podać definicję określanego typu Wartości.
 - i) Zamieścić definicje innych pojęć używanych w Raporcie.
3. Zakres Wyceny.
- a) Określić zakres wykonywanych prac.
 - b) Opisać uzyskane i posiadane dane i informacje wraz z ich źródłami.
 - c) Opisać kroki podjęte w celu zapewnienia wiarygodności informacji przyjmowanych za pewne.
 - d) Opisać zastosowany sposób Weryfikacji Danych.
 - e) Przedstawić wyniki wizyty w terenie. O ile wizytującym nie jest TZK, podać imię i nazwisko Eksperta, który dokonał inspekcji w terenie, podać datę oraz opisać zakres wizyty, ewentualnie wyjaśnić dlaczego inspekcji w terenie nie wykonano.
 - f) Określić czy dane są poufne i dlaczego.
 - g) Skomentować wszystkie ograniczenia, zastrzeżenia w stosunku do danych, określić stopień, do którego można polegać na pewnych informacjach czy opiniach.
4. Zgodność ze Standardami i Wytycznymi Kodeksu POLVAL.
- a) Zamieścić oświadczenie, że Wycena przeprowadzona została w sposób zgodny z wymogami Standardów.
 - b) W miejscach, w których Wycena odbiega od zaleceń Wytycznych, ujawnić i wyjaśnić dlaczego; podać uzasadnienie.
5. Lokalizacja przedmiotowych AGG, dostępność do Złoża i infrastruktura.
- a) Szczegółowo opisać lokalizację wycenianych AGG wraz z opisem terenu i załączyć mapkę.
 - b) Określić odległości od głównych skupisk ludności, oraz podać skrótowy opis dojazdu.
 - c) Opisać dostępność istotnych elementów infrastruktury: dróg, linii kolejowych, portów, lotnisk, linii energetycznych, wody, rurociągów, siły roboczej, dostępności materiałów i usług.
 - d) Opisać w skrócie inne ważne zagadnienia lokalne: czynniki społeczne, geograficzne, środowiskowe, itp.
 - e) Załączyć mapy w odpowiednich skalach: obejmujące region i najbliższe okolice oraz na których naniesione zostały granice

Złoże, nieruchomości gruntowe, w obrębie których Złoże występuje, całą mającą znaczenie infrastrukturę, w tym lotniska, porty, drogi, linie kolejowe i energetyczne, rurociągi i miejsca składowania odpadów itp. Zaleca się wykorzystywanie istniejących map (np. geologiczno-gospodarczych, sozologicznych, itp.).

6. Status prawny AGG.
 - a) Określić właścicieli, udziałowców i użytkowników przedmiotowych AGG, aktywa i pasywa wraz z prawami do Złoża, terenu i zobowiązaniami, które muszą być spełnione dla zachowania przez nich prawa własności, terminy upływu praw Użytkowania Górniczego, daty ważności Koncesji i innych praw, wiarygodności obciążające przedmiotowe AGG, itp.
 - b) Opisać wszystkie zawarte porozumienia mające związek z wycenianymi AGG, takie jak kontrakty terminowe i opcyjne, joint ventures, opłaty Koncesyjne, prawa wykupu i inne należności itp., które zostały uwzględnione w Wycenie.
 - c) Opisać status przedmiotowych AGG w dniu Daty Wyceny, włącznie z określeniem ustawowego czasu pracy, praw do użytkowania powierzchni, praw do użytkowania wód powierzchniowych i podziemnych, stosunku społeczeństwa lokalnego do inwestycji geologiczno-górnich w tym terenie, roszczeń ludności miejscowej do określonych terenów, wszelkich aspektów prawnych, aspektów ochrony środowiska i zezwoleń, oraz wpływu jakie wszystkie one mogą mieć na przyszłość inwestycji związanych z przedmiotowymi AGG.
7. Omówienie i analiza Dokumentacji Geologicznej Złoża.

Podać charakterystykę istniejących Dokumentacji Geologicznych (wraz z dodatkami). Przedstawić ocenę wiarygodności poprawności przedstawianych danych. W przypadku braku Dokumentacji Geologicznej sporządzić Dokumentację Geologiczną w myśl ogólnie obowiązujących zasad jako część Raportu z Wyceny.
8. Analiza i ocena Projektu Zagospodarowania Złoża.

Podać charakterystykę istniejących Projektów Zagospodarowania Złoża (wraz z dodatkami). Przedstawić ocenę wiarygodności i Aktualności poprawności przedstawianych danych. W przypadku braku Projektu Zagospodarowania Złoża sporządzić PZZ w myśl ogólnie obowiązujących zasad jako część Raportu z Wyceny.
9. Zasoby Geologiczne i Operatywne (i/lub Eksploatacyjne)
 - a) Przedstawić bilans Zasobów Geologicznych, Bilansowych, Przemysłowych, Zasobów Operatywnych (i/lub Eksploatacyjnych),

z zaznaczeniem ich Aktualności. Potwierdzić, że prace nad oceną Zasobów zostały wykonane przez Eksperta.

b) Uzasadnić przyjęcie przedstawianych danych o Zasobach.

10. Charakterystyka procesu eksploatacji i przeróbki (a w przypadku Złóż rud metali – również metalurgii) Kopalni Czynnej.

W przypadku Kopalni Czynnej (AGG Typu IV):

a) Opisać stosowane sposoby, Aktualne metody i systemy eksploatacji, przeróbki, wychód/zubożenie, efektywność procesu przeróbki i jego zdolności produkcyjne.

b) Przedstawić w zarysie wielkość nakładów kapitałowych i kosztów operacyjnych, podpisane umowy, opisać wielkość podatków, opłaty eksploatacyjne i inne.

c) Ocenę kosztów bieżących, infrastrukturę, możliwości zarządzania procesem, marketing.

d) Opisać wszelkie aspekty techniczne i ekonomiczne, które mogą mieć wpływ na Wartość, omówić proponowane sposoby rozwiązania ewentualnych problemów.

e) Przedstawić szczegóły wszelkich wykonanych analiz przepływów pieniężnych lub analiz ekonomicznych oraz ich wyniki.

W przypadku złóż rud metali dodatkowo:

f) Przedstawić dane dotyczące ich wzbogacania i wykorzystania w procesie metalurgicznym, a w szczególności scharakteryzować:

– wzbogalność rudy,

– sposoby pobierania i kontroli jakości rudy i koncentratów wraz z oceną reprezentatywności opróbowania.

11. Stan środowiska i wpływ na nie eksploatacji.

Przedstawić podstawowe wnioski z istniejących opracowań dotyczących oddziaływania na środowisko (w wykonanych Raportach, itp.), a w przypadku ich braku lub niekompletności:

a) Opisać standardy w zakresie ochrony środowiska oraz pozwolenia niezbędne do prowadzenia prac na obszarze wchodzącym w zakres przedmiotowych AGG.

b) Omówić, w jaki sposób ograniczenia związane z ochroną środowiska, mogą mieć negatywny wpływ na roboty geologiczno-górnictwa w przedmiotowym obszarze.

c) Przedstawić oddziaływanie inwestycji na środowisko.

d) Przedstawić w zarysie najważniejsze zagadnienia dotyczące ochrony środowiska niezbędne do rozwiązania; zaproponować sposoby ich rozwiązania.

12. Uwarunkowania Likwidacji eksploatacji (techniczne, środowiskowe, finansowe).
 - a) Przedstawić finansowy i techniczny plan Likwidacji, w tym możliwości odzyskania maszyn i urządzeń, zakres odpowiedzialności po Likwidacji.
 - b) Podać sposoby zabezpieczenia finansowego na poczet przyszłej Likwidacji; opisać prace związane z rekultywacją wykonywane przed Likwidacją.
13. Kluczowe założenia, źródła niepewności i rodzaje Ryzyka.
 - a) Opisać i omówić wszystkie Istotne założenia dla Procesu Wyceny oraz ograniczenia mające wpływ na przeprowadzone analizy, wnioski i opinie, na których oparta została Wycena.
 - b) Omówić wszystkie Istotne źródła niepewności i rodzaje Ryzyka związane z wycenianymi AGG, w tym w szczególności następujące czynniki Ryzyka:
 - geologiczne,
 - ekonomiczno-finansowe,
 - technologiczne,
 - związane z ochroną środowiska,
 - krajowego ryzyka inwestycyjnego,
 - inne Istotne.
 - c) Omówić wiarygodność uzyskanych informacji.
14. Podejścia i Metody przeprowadzania Wyceny.
 - a) Zamieścić wyniki wcześniejszych (przynajmniej w okresie dwóch ostatnich lat) wykonywanych Wycen przedmiotowych AGG wraz z wnioskami; pokrótce opisać użyte Podejścia i Metody.
 - b) Omówić możliwe zastosowania różnych Podejść wykonywania Wyceny; wyjaśnić powodu wyboru bądź rezygnacji z danego Podejścia w przypadku każdego z nich.
 - c) Opisać Metody wybrane do procesu Wyceny i uzasadnić ich wybór.
15. Proces Wyceny.
 - a) Opisać kontekst ekonomiczny, w którym Wycena jest wykonywana. W przypadku AGG Typu I i II może on obejmować popyt na te Aktywa ze strony małych i dużych przedsiębiorstw górniczych oraz dostępność środków na finansowanie robót poszukiwawczo-rozpoznawczych. W przypadku AGG Typu III i IV powinna zostać omówiona sytuacja ekonomiczna branży oraz opłacalność eksploatacji kopaliny i produkcji surowca, do któ-

rego odnosi się analiza. Należy omówić długoterminowe przewidywania dotyczące poziomu cen przedmiotowego surowca i operacyjnych kosztów jego pozyskania. Opisać dostępność i określić koszt kapitału (stopa dyskontowa „dostosowana do ryzyka” – RADR). Uzasadnić przyjętą prognozę.

- b) Określić jaka waluta jest używana oraz jaki przelicznik kursu został zastosowany.
- c) Skomentować i odnieść się do poziomu inflacji.
- d) Scharakteryzować użyte dane, przeprowadzić ich analizę, omówić zastosowane w jej konsekwencji Metody Wyceny; przedstawić tok rozumowania, który doprowadził do uzyskania końcowych opinii i wniosków.

16. Wnioski wynikające z przeprowadzonej Wyceny.

- a) Zamieścić podsumowanie wyników Wyceny uzyskanych przy pomocy każdej z zastosowanych Metod. Przeprowadzić ich analizę i wyjaśnić wszystkie przypadki znaczących różnic w Wartościach uzyskanych przy pomocy różnych Metod Wyceny.
- b) Przedstawić wynik końcowy procesu Wyceny wyrażony w postaci przedziału Wartości. Określić poziom pewności lub wagę poszczególnych częściowych wyników Wyceny użytych do jego określenia.
- c) W przypadkach gdy wymagane jest podanie jako wyniku końcowego jednej Wartości liczbowej, omówić powody i tok rozumowania przemawiające za wyborem tej konkretnej Wartości z przedziału.
- d) Przedstawić analizę Ryzyka.

17. Przywoływane źródła.

- a) Zamieścić szczegółową listę wszystkich materiałów źródłowych, z których zaczerpnięto informacje i dane przytoczone w Rapocie z Wyceny.

18. Wymagane oświadczenia oraz dokumenty potwierdzające Kwalifikacje,

Kompetencje i Profesjonalizm TZK i Ekspertów.

TZK, oraz każdy Ekspert mający swój wkład w przygotowanie Raportu z Wyceny, musi dostarczyć dokumenty potwierdzające posiadanie wymaganych Kwalifikacji zawierające następujące dane:

- Imię, nazwisko, miejsce zamieszkania, tytuły naukowe i zawodowe.
- Opis posiadanych Kwalifikacji, obejmujących właściwe dla Istoty wycenianych AGG: doświadczenie, wykształcenie, nazwy Sto-

warzyszeń Zawodowych, których członkami są TZK i Eksperci, oraz dokładne określenie funkcji każdej z tych osób w procesie Wyceny.

– Listę wykonanych wcześniej Wycen.

Ponadto w Raporcie z Wyceny powinny się znaleźć:

- a) Przypisanie odpowiedzialności za każdy rozdział Raportu z Wyceny do konkretnego Eksperta.
- b) Oświadczenia podpisane przez TZK i wszystkich Ekspertów, że nie posiadają oni wiedzy o istnieniu żadnego Istotnego faktu, informacji czy danych, które nie zostały w Raporcie z Wyceny uwzględnione.
- c) Oświadczenia o Niezależności Taksatora Złóż Kopalin i każdego z Ekspertów.
- d) Wyszczególnienie wszelkich uprzednich związków TZK i każdego z Ekspertów z przedmiotowymi AGG.
- e) Oświadczenia:
 - że Raport z Wyceny został przygotowany zgodnie ze Standardami niniejszego Kodeksu,
 - w jakim zakresie Wycena jest zgodna z zaleceniami Wytycznych,
 - odbyciu bądź zaniechaniu wizyty w terenie; dołączyć protokoły wizyt.
- f) W zależności od potrzeb, protokoły dokonanych uzgodnień.
- g) TZK-cudzoziemiec musi przedstawić oświadczenie, iż posiada przynajmniej pięcioletnie, właściwe dla istoty wycenianych AGG doświadczenie, że jest członkiem uznanej, Niezależnej i samorządnej Organizacji Zawodowej oraz przedstawić odpowiednie licencje, certyfikaty i uprawnienia.

(Z) ZASADY ETYKI TAKSATORA ZŁÓŻ KOPALIN

(Z 1) PRZEPISY OGÓLNE

(Z1.01) Niniejsze Zasady Etyki Taksatora Złóż Kopalin są integralną częścią polskiego Kodeksu Wyceny Złóż Kopalin – POLVAL.

(Z1.02) Taksator Złóż Kopalin (TZK) jest Profesjonalistą w dziedzinie Wyceny Złóż

Kopalin, Złóż Antropogenicznych oraz innych Aktywów Geologiczno-Górnictw (AGG), uprawnionym do przeprowadzania Wyceny ww. Aktywów:

- a) obywatelem RP, członkiem Polskiego Stowarzyszenia Wyceny Żłóż Kopalin, który uzyskał certyfikację TZK, lub
 - b) cudzoziemcem, który posiada zagraniczne uprawnienia w zakresie Wyceny AGG i uzyskał ich nostryfikację przez Zarząd Polskiego Stowarzyszenia Wyceny Żłóż Kopalin oraz jest aktywnym członkiem uznanej, Niezależnej i samorządnej zagranicznej Organizacji Zawodowej.
- (Z1.03) Zasady Etyki regulują postępowanie TZK i obowiązują wszystkich członków
Polskiego Stowarzyszenia Wyceny Żłóż Kopalin. Zasady te obowiązują również TZK, którzy są cudzoziemcami, za wyjątkiem paragrafu (E5).
- (Z1.04) Niniejsze Zasady obowiązują TZK zarówno wówczas, gdy działają na własny rachunek, jak i w ramach instytucji i przedsiębiorstw.
- (Z1.05) Nieprzestrzeganie Zasad Etyki dyskwalifikuje zarówno TZK, jak też kandydatów na TZK.
- (Z1.06) Postępowanie TZK lub kandydata na TZK, które sprzeniewierza się niniejszym
Zasadom, poniżej go w opinii publicznej lub podważa zaufanie do wykonywanych przez niego czynności taksacyjnych, stanowi naruszenie norm etycznych.
- (Z2) NIEZALEŻNOŚĆ TZK
- (Z2.01) TZK musi być obiektywny i Niezależny. Warunki Niezależności przedstawiono w (D.25) oraz (S4.02) i (S4.03).
- (Z2.02) Każdy TZK zobowiązany jest ujawnić wszystkie powiązania, które mogłyby mieć wpływ na jego Niezależność i spowodować powstanie podejrzenia o braku Niezależności oraz korzyści, które mogłyby uzyskać ze strony Zleceniodawcy, lub którejkolwiek zainteresowanych stron. TZK powinien również jasno i w pełni ujawnić wszystkie przypadki swojego zaangażowania w prace związane z Wyceną przedmiotowych AGG w przeszłości.
- (Z2.03) TZK powinien zapewnić sobie możliwość niezwłocznego odstąpienia od umowy ze Zleceniodawcą, gdyby jakiegokolwiek przyczyny utrudniły mu zachowanie Niezależności, albo mogły wywołać poważne podejrzenie o taką zależność.
- (Z3) KWALIFIKACJE TZK
- (Z3.01) TZK wykonuje czynności taksacyjne zgodnie z najlepszą wiedzą fachową i ze starannością właściwą dla tych czynności. O wymogach w zakre-

- się Kompetencji, Kwalifikacji TZK jest mowa w (D.18), (D.22), (D.31), (D.37).
- (Z3.02) Postępowanie TZK, działającego jak osoba zaufania publicznego, powinny cechować: uczciwość, rzetelność, dokładność, bezstronność i Profesjonalizm.
- (Z3.03) Wycena AGG jest przedsięwzięciem skomplikowanym. TZK obowiązany jest stale doskonalić swoją wiedzę merytoryczną i dbać o to, aby w swoich czynnościach taksacyjnych wykorzystywać najnowsze zdobycze nauki i praktyki. TZK nie powinien podejmować się wykonywania czynności, które wykraczałyby poza jego wiedzę i Kompetencje.
- (Z3.04) TZK może zatrudniać Eksperta (Ekspertów) według wymogów definicji (D.11), ale musi sprawdzić ich Niezależność według wymogów (D.25) oraz (S4.02) i (S4.03), Kwalifikacje, oraz upewnić się, że są oni członkami Niezależnej, samorządnej Organizacji Fachowej.
- (Z4) ETYKA TZK
- (Z4.01) TZK obowiązany jest do przestrzegania prawa Rzeczypospolitej Polskiej i zasad Kodeksu Wyceny Złóż Kopalin – POLVAL.
- (Z4.02) Obowiązkiem TZK jest godne reprezentowanie środowiska Taksatorów Złóż Kopalin wobec innych osób, instytucji lub środowisk zgodnie z jego umiejętnościami i wysokim poziomem merytorycznym i etycznym.
- (Z4.03) TZK lub kandydat na TZK obowiązany jest do respektowania norm współżycia społecznego, poszanowania swojej godności, honoru oraz przestrzegania zasad kultury osobistej.
- (Z4.04) TZK lub kandydat na TZK obowiązany jest do powstrzymania się od wszelkich wypowiedzi, działań, zachowań, które mogłyby narazić na szwank dobrą opinię o pracy Taksatorów Złóż Kopalin i Polskiego Stowarzyszenia Wyceny Złóż Kopalin. Zasada ta nie obowiązuje TZK-cudzoziemców.
- (Z4.05) Stosunki między TZK powinno cechować koleżeństwo, wzajemna lojalność i współpraca, zwłaszcza w zakresie dzielenia się swoją wiedzą i doświadczeniem merytorycznym z kandydatami na TZK. Zasada ta nie obowiązuje TZK- cudzoziemców.
- (Z4.06) TZK nie może dokonywać oceny lub opiniowania Raportu z Wyceny sporządzonego przez innego TZK. Nie dotyczy to oceny lub opiniowania w przypadku, gdy czynność ta wykonywana jest:
- 1) w postępowaniu prowadzonym przez Polskie Stowarzyszenie Wyceny Złóż Kopalin,

- 2) na żądanie sądu lub innego organu wymiaru sprawiedliwości, a w przypadku złóż stanowiących własność Skarbu Państwa na żądanie właściwego organu administracji państwowej działającego w imieniu Skarbu Państwa.
- (Z4.07) TZK nie wolno dla uzyskania zlecenia powoływać się na jakiegokolwiek nieformalne i nieujawnione stosunki w organach Polskiego Stowarzyszenia Wyceny Złóż Kopalin lub koneksje we władzach samorządowych lub państwowych.
- (Z4.08) Interes Zleceniodawcy powinien mieć dla TZK pierwszeństwo przed interesami osobistymi oraz osób trzecich.
- (Z4.09) TZK obowiązany jest do zachowania zasady poufności i nie ujawniania osobom trzecim informacji, które uzyskał w toku wykonywania czynności taksacyjnych. Obowiązek ten spoczywa na TZK również po ustaniu wykonywania czynności, chyba, że z tego obowiązku zwolnił go sąd lub inny właściwy organ, albo Zleceniodawca.
TZK nie może również wykorzystywać takich informacji we własnym interesie.
- (Z4.10) TZK obowiązany jest powstrzymać się od działań stanowiących nieuczciwą konkurencję, nieuczciwą promocję lub reklamę. W szczególności, jeżeli inny TZK negocjuje wynagrodzenie za wykonanie określonych czynności, nie wolno TZK, który się o tym dowiedział, oferować niższej ceny za te same usługi.
- (Z4.11) Treść materiału promocyjno-reklamowego TZK oraz sposób jego prezentacji powinny być przedstawione zgodnie z zasadami dobrych obyczajów i nie mogą umniejszać w opinii publicznej jakości usług oferowanych przez innych TZK lub w jakikolwiek sposób im szkodzić.

(Z5) KOMISJA ETYKI

- (Z5.01) Nad przestrzeganiem niniejszych Zasad czuwa Komisja Etyki Polskiego Stowarzyszenia Wyceny Złóż Kopalin.
- (Z5.02) Do zadań Komisji Etyki należy:
- 1) rozstrzyganie sporów dotyczących działalności Stowarzyszenia pomiędzy TZK oraz rozpatrywanie skarg i wniosków osób trzecich,
 - 2) stawianie wniosków o pozbawienie członkostwa,
 - 3) opiniowanie kandydatur na członków Stowarzyszenia.
 - 4) opiniowanie w sprawie przeprowadzania sprawdzianów trafności, według wymogów (D.38).
- (Z5.03) Komisja Etyki może wystąpić o pozbawienie członkostwa w Polskim

Stowarzyszeniu Wyceny Złóż Kopalin TZK, lub sprzeciwić się przyjęciu na kandydata na TZK, w przypadku:

- 1) zalegania ze składkami przez okres dłuższy niż 12 miesięcy,
- 2) działalności na szkodę Stowarzyszenia,
- 3) naruszenia pozostałych przepisów niniejszych Zasad,
- 4) informowanie Zarządu o zaistnieniu konkretnych problemów etycznych.

(Z5.04) Przepisy rozdziału (Z5) nie dotyczą TZK-cudzoziemców, którzy podlegają przepisom etyki organizacji, do której należą.

Polskie Stowarzyszenie Wyceny Złóż Kopalin –
krótka informacja

Misja

Misją Polskiego Stowarzyszenia Wyceny Złóż Kopalin jest wykształcenie, integrowanie i aktywizacja kadr Taksatorów Złóż Kopalin oraz Geologów Kompetentnych, podnoszenie ich kwalifikacji i wiedzy merytorycznej, propagowanie zasad etyki Taksatora Złóż Kopalin i Geologa Kompetentnego, czuwanie nad ich poziomem etycznym oraz reprezentowanie interesów środowiska wobec władz państwowych, samorządowych, gospodarczych i organizacji społecznych.

Polskie Stowarzyszenie Wyceny Złóż Kopalin powstało w trosce o to, aby wycena złóż kopalin oraz raporty z wykazywania zasobów złóż kopalin przeprowadzane były przez osoby kompetentne, o odpowiednich kwalifikacjach, a przez to, aby opracowane dokumenty były wiarygodne, dokładne, zrozumiałe oraz transparentne, umożliwiając podejmowanie trafnych decyzji inwestycyjnych.

Zakres Działalności

- 1*. Raporty z wykazywania zasobów złóż kopalin i złóż antropogenicznych.
- 2*. Wyceny złóż kopalin i złóż antropogenicznych na podstawie Polskiego Kodeksu Wyceny Złóż Kopalin POLVAL.
3. Kształcenie w zakresie wykazywania zasobów złóż oraz wyceny złóż kopalin i złóż antropogenicznych.
4. Organizowanie konferencji, seminariów, warsztatów oraz uczestnictwo w krajowych i międzynarodowych spotkaniach specjalistów z zakresu wykazywania zasobów i wyceny złóż.
5. Uczestnictwo w krajowych i międzynarodowych projektach dotyczących wykazywania zasobów, wyceny złóż, gospodarki surowcami mineralnymi.
6. Przyznawanie Certyfikatów Geologa Kompetentnego i Taksatora Złóż Kopalin (TZK) oraz wnioskowanie do European Federation of Geologists o przyznanie tytułu Eurogeologa.

Kodeks POLVAL

Kodeks POLVAL powstał w odpowiedzi na brak uregulowań w zakresie prowadzenia wyceny złóż kopalin i złóż antropogenicznych – w tym konieczności posiadania odpowiednich kwalifikacji uregulowania ustawowego w zakresie

Punkty oznaczone (*) dotyczą usług świadczonych przez odpowiednio kwalifikowanych Członków Stowarzyszenia – TZK. Ich lista znajduje się na stronie www.polval.org.pl, w odpowiednich zakładkach.

prowadzenia wyceny złóż kopalin. Celem jego wprowadzenia było zapewnienie Raportom z Wyceny:

- a) wiarygodności,
- b) dokładności,
- c) rzetelności i profesjonalizmu,
- d) przejrzystości,
- e) jawności wszystkich istotnych informacji na temat wycenianych aktywów.

Kodeks ma formę jednolitego standardu wyceny aktywów geologiczno-górnictwowych, który w sposób jasny, konsekwentny, krok po kroku przedstawia proces wyceny i wymogi w zakresie zawartości raportu z wyceny w formie wypracowanych zasad; kładzie nacisk na warunek niezależności, kwalifikacji i kompetencji TZK. Głównym przesłaniem kodeksu POLVAL jest uregulowanie i standaryzacja procesu wyceny złóż w Polsce.

Kodeks POLVAL stanowi twórczą syntezę zagranicznych standardów wyceny złóż, które zostały wdrożone i skutecznie funkcjonują. W oparciu o jego regulację wykonano już ponad sto wycen AGG, które stanowiły merytoryczną podstawę decyzji inwestycyjnych, kredytów bankowych a nawet wyroków sądowych.

Realizowane projekty

Współpraca z PFRSM

Grupa ekspertów należących do PFRSM (Polskiej Federacji Stowarzyszeń Rzeczoznawców Majątkowych) i PSWZK (Polskiego Stowarzyszenia Wyceny Złóż Kopalin) wypracowała rozszerzoną i uaktualnioną wersję standardu V.7. pod nową nazwą „Wycena nieruchomości gruntowych ze złożami kopalin objętych własnością nieruchomości gruntowej”. Celem prac było uwzględnienie wiedzy i doświadczeń profesjonalistów i naukowców należących do obu tych organizacji w celu dostarczenia zainteresowanym wiarygodnej platformy metodologicznej, pozwalających na wycenę i interpretację wyników takich nieruchomości. Z zakresu wyłączono złoża kopalin objęte Własnością Górniczą Skarbu Państwa, których wycena musi zostać uregulowana oddzielnie, oraz niektóre inne kategorie AGG.

Powyższy standard został zatwierdzony na posiedzeniu Rady Krajowej PFRSM w dniu 12 grudnia 2016 r. i włączony w skład Powszechny Krajowych Zasad Wyceny pod nazwą: „Wycena nieruchomości gruntowych ze złożami kopalin objętymi własnością nieruchomości gruntowej” i zalecony do stosowania od 1 stycznia 2017 r.

W związku z powyższymi pracami PSWZK otrzymało nagrodę Ministra Ochrony Środowiska I Stopnia za: „Wypracowanie i wdrożenie zasad wyceny

złóż kopalin w Polsce jako przykład zastosowania geologii w procesach inwestycyjnych. Standard wyceny nieruchomości gruntowych ze złożami kopalin objętymi własnością nieruchomości gruntowej”.

Projekty Unijne

1. **Projekt INTRAW International Raw Materials Observatory (Międzynarodowe Obserwatorium Surowcowe)**

Projekt INTRAW ma na celu dogłębną analizę najlepszych praktyk oraz możliwości rozwoju międzynarodowej współpracy w zakresie surowców mineralnych z najważniejszymi pozaeuropejskimi krajami zaawansowanymi technologicznie w zakresie pozyskiwania i stosowania surowców (Australia, Kanada, USA, Japonia, RPA). Ostatecznym celem jest uruchomienie stałej międzynarodowej organizacji pod nazwą Międzynarodowe Obserwatorium Surowcowe Unii Europejskiej. Obserwatorium to będzie nie tylko monitorowało w sposób ciągły możliwości międzynarodowej współpracy surowcowej między UE a krajami zaawansowanymi technologicznie w zakresie pozyskiwania i stosowania surowców, ale także promować ją poprzez tworzenie dwu- i wielostronnych schematów finansowania tej współpracy.

Czas trwania projektu: luty 2015–styczeń 2018

Zadania PSWZK w projekcie:

– Rozpowszechnianie rezultatów projektu na poziomie krajowym

Więcej informacji: www.intraw.eu

2. **Projekt KINDRA Knowledge Inventory for Hydrogeology Research (Baza wiedzy o badaniach hydrogeologicznych)**

Głównym celem projektu jest utworzenie bazy wiedzy o wodach podziemnych, z wcześniejszym przygotowaniem nowej Zharmonizowanego Systemu Klasyfikacji Badań. Wymaga to efektywnej oceny wiedzy na temat badań hydrogeologicznych w poszczególnych krajach Unii Europejskiej. Baza wiedzy na temat badań hydrogeologicznych będzie utworzona z uwzględnieniem rezultatów prac służb hydrogeologicznych, prac, projektów i programów badawczych w tym zakresie, a także przyszłych wyzwań w tym zakresie. Docelowym celem jest poprawa zarządzania zasobami wód podziemnych w Unii Europejskiej zgodnie z Ramową Dyrektywą Wodną oraz Dyrektywą dotyczącą Wód Podziemnych poprzez utworzenie publicznie dostępnej i aktualizowanej bazy na temat badań hydrogeologicznych w Europie.

Czas trwania projektu: styczeń 2015–marzec 2018

Zadania PSWZK w projekcie:

– Zebranie publicznie dostępnych krajowych danych na temat danych hydrogeologicznych wg wzorca dostarczonego przez lidera konsorcjum

- Organizacja krajowych warsztatów hydrogeologicznych dotyczących projektu KINDRA
 - Rozpowszechnianie rezultatów projektu na poziomie krajowym
- Więcej informacji: www.kindraproject.eu

3. **Projekt CHPM2030 Combined Heat, Power and Metal extraction from ultra- -deep ore bodies (Połączone pozyskiwanie ciepła, energii i metali z bardzo głębokich ciał rudnych)**

Celem projektu CHPM2030 jest rozwój nowoczesnego i potencjalnie przełomowego rozwiązania technologicznego, które pomoże w zaspokajaniu europejskiego zapotrzebowania na energię i metale strategiczne w pojedynczym, złożonym procesie. Projekt jest z pogranicza prac nad rozwojem wykorzystania zasobów geotermalnych, wydobycia kopalin mineralnych oraz elektrometalurgii, mając na celu przekształcenie ultragłębokich formacji rud metali w „udoskonalone systemy geotermalno-złożowe”, które będą stanowić podstawę rozwoju nowego typu instalacji do „połączonego pozyskiwania ciepła, energii i metali” (PPCEM/CHPM). W planowanej technologii metalonośne formacje geologiczne będą poddawane takiemu działaniu, że możliwa będzie równoczesna produkcja energii i metali.

Czas trwania projektu: styczeń 2016–czerwiec 2019

Zadania PSWZK w projekcie:

- Zebranie publicznie dostępnych krajowych danych na temat wierceń, eksploracji geofizycznej, geochemicznej itp. dotyczącej potencjału głęboko leżących mineralizacji rudnych, a także na temat krajowego potencjału geotermalnego
 - Ocena dostępnych danych w zakresie formacji rudonośnych i potencjału geotermalnego pod kątem potencjalnego zastosowania technologii CHPM
 - Rozpowszechnianie rezultatów projektu na poziomie krajowym
- Więcej informacji: www.chpm2030.eu

4. **Projekt UNEXMIN – An Autonomous Underwater Explorer for Flooded Mines (Autonomiczna Podwodna Sonda do Zalanych Kopalń Podziemnych)**

Celem projektu jest rozwój podwodnego zrobotyzowanego systemu do badań i eksploracji zalanych kopalń podziemnych. Projekt zakłada rozwój zrobotyzowanej sondy do autonomicznego mapowania 3D celem gromadzenia cennej informacji geologicznej, która nie może być otrzymana w inny sposób w takim środowisku. Rozwój takiej technologii ma pozwolić na rozwój nowych technik eksploracji, co może być ważnym przyczynkiem do potencjalnych decyzji o ponownym otwieraniu niektórych dawnych kopalń podziemnych, mogących być źródłem niektórych surowców krytycznych. Pilotowe zastosowanie opracowanej sondy ma mieć miejsce w czterech europejskich lokalizacjach.

Czas trwania projektu: luty 2016–październik 2019

Zadania PSWZK w projekcie:

- Zebranie publicznie dostępnych krajowych danych na temat krajowych podziemnych zalanych wyrobisk górniczych o głębokości powyżej 50 m, które mogłyby być potencjalnymi obiektami do pilotażowego testowania konstruowanej sondy
- Rozpowszechnianie rezultatów projektu na poziomie krajowym

Więcej informacji: www.unexmin.eu

5. Projekt INTERMIN – International Network On Raw Materials Training Centres (Międzynarodowa Sieć Centrów Kształcenia w zakresie Surowców Mineralnych)

Celem projektu jest utworzenie samowystarczalnej, długoterminowej międzynarodowej sieci centrów szkoleniowych dla profesjonalistów w zakresie surowców mineralnych. W ramach sieci analizie poddane zostaną umiejętności i wiedza w tym obszarze w Unii Europejskiej i krajach trzecich, zidentyfikowane kluczowe luki w wiedzy i pojawiające się potrzeby w tym zakresie, opracowana zostanie mapa drogowa dla poprawy umiejętności i wiedzy, a także ustanowione wspólne program szkoleń z zakresie surowców mineralnych.

Czas trwania projektu: luty 2018–styczeń 2021

Zadania PSWZK w projekcie:

- Współdziałanie w przygotowaniu pakietów roboczych projektu: Międzynarodowe mapowanie programów szkoleniowych w zakresie surowców i zasobów, Znajomość sektora surowcowego oraz luki i potrzeby wzrostu wiedzy w tym zakresie, Udoskonalone program szkoleniowe
- Organizacja jednego ze spotkań roboczych konsorcjum projektu,
- Rozpowszechnianie rezultatów projektu na poziomie krajowym

Więcej informacji: www.interminproject.org

6. Projekt INFACT – Innovative, Non-invasive and Fully Acceptable Exploration Technologies (Innowacyjne, nieinwazyjne i w pełni akceptowalne techniki eksploracji)

Projekt ma wspomóc rozwój innowacyjnych technologii eksploracyjnych, które będą bardziej akceptowalne społecznie niż dotychczasowe technologie, a zarazem stać się impulsem do ożywienia sektora poszukiwań złóż kopalin, przyczyniając się do odblokowania potencjału w tym zakresie. Projekt ma na celu rozwój innowacyjnych metod poszukiwawczych – geofizycznych i teledetekcyjnych (mniej inwazyjnych niż tradycyjnie techniki eksploracyjne), które umożliwią penetrację większych głębokości górotworu, jak również osiągnąć nowe progi wrażliwości stosowanych do tej pory metod.

Czas trwania projektu: listopad 2017–październik 2020

Zadania PSWZK w projekcie:

- Sporządzenie listy potencjalnych krajowych interesariuszy projektu
 - Przetłumaczenie ankiety online dotyczącej głównych obszarów tematycznych projektu oraz przeprowadzenie ankietyzacji krajowych interesariuszy projektu
 - Zgromadzenie informacji na temat głównych krajowych źródeł informacji na temat prac eksploracyjnych
 - Rozpowszechnianie rezultatów projektu na poziomie krajowym
- Więcej informacji: www.infactproject.eu

Historia

Konieczność prowadzenia wyceny złóż kopalin pojawił się wraz z przemianami ustrojowymi w Polsce na początku lat dziewięćdziesiątych XX wieku, w związku z pojawiającymi się transakcjami dotyczącymi AGG. Wycena złóż, jak również raportowanie zasobów złóż, są przedsięwzięciami wysoce specjalistycznymi, skomplikowanymi i wieloetapowymi. Wymagają posiadania głębokiej wiedzy i doświadczenia obejmujących szereg dziedzin – głównie geologię, górnictwo i ekonomię, dlatego powinny być wykonywane przez osoby odpowiednio przygotowane, wykształcone i doświadczone. Trudność wyceny wynika ze specyfiki przedsięwzięć geologiczno-górnicznych. Górnicze projekty inwestycyjne charakteryzują się gamą wyjątkowych cech, poczynając od złoża kopaliny, które jest w górnictwie podstawowym przedmiotem gospodarowania i zasadniczym źródłem dochodu, kończąc na działalności rekultywacyjnych i zagospodarowania terenu. Z różnych przyczyn w prawie polskim ukształtowała się zasada, że złoża kopalin energetycznych, metalicznych, chemicznych i niektórych innych są objęte własnością górnictwem Skarbu Państwa. W tym przypadku nie jest dopuszczalne prawnie przeniesienie własności złoża na osobę trzecią. W granicach określonych przez ustawy Skarb Państwa może, z wyłączeniem innych osób, korzystać ze złóż kopalin oraz rozporządzać prawem do nich przez ustanowienie użytkownika górnictwa. Uprawnienia Skarbu Państwa wykonują organy właściwe do udzielania koncesji.

Z kolei złoża kopalin nieobjęte własnością górnictwem należą do właściciela nieruchomości gruntowej, której część stanowią. Gospodarowanie tymi złożami może polegać na przeniesieniu praw własności lub innego prawa do gruntu i przeznaczeniu terenu pod eksploatację złóż znajdujących się w granicach nieruchomości. Podjęcie wydobywania uwarunkowane jest uzyskaniem przez przedsiębiorcę koncesji. Pociąga to za sobą daleko idące konsekwencje w kontekście uprawnień w zakresie wyceny. Jedynymi osobami uprawnionymi do wykonywania wycen złóż są rzeczoznawcy majątkowi, którzy często nie posiadają kwalifi-

kacji, pozwalających na rzetelną wycenę złóż. Tym samym uzyskiwane wyniki wyceny złóż niekiedy znacznie odbiegające od rzeczywistej wartości.

W Polsce brak jest uregulowania prawnego w zakresie prowadzenia wyceny złóż kopalin – w tym konieczności posiadania odpowiednich kwalifikacji. Aktualnie Europejskie Standardy Wyceny stoją na stanowisku, że wycena złóż jest zagadnieniem zasadniczo odrębnym od wyceny nieruchomości, wskazując, że w przypadku, gdy rzeczoznawca majątkowy nie posiada specyficznej wiedzy i umiejętności pozwalającej mu na kompetentną wycenę złóż, powinien on albo odmówić podjęcia się takiego zlecenia albo zwrócić się do specjalisty w tym zakresie.

Zarówno górnictwo polskie, jak i rynek finansowy potrzebują fachowców zajmujących się wyceną złóż kopalin oraz wykazywaniem ich zasobów. Specjaliści z zakresu wyceny oraz oceny ekonomicznej złóż, a także wykazywania ich zasobów, rozproszeni po różnych firmach i instytucjach, przez lata nie posiadali niezależnej, samorządnej organizacji, która umożliwiałaby im zrzeszenie się oraz zajmowałyby się szkoleniem i czuwaniem nad poziomem wiedzy merytorycznej swych członków. W odpowiedzi na to zapotrzebowanie 12 czerwca 2006 r. w Zakopanem zorganizowano spotkanie grupy inicjatywnej Polskiego Stowarzyszenia Wyceny Złóż Kopalin. 2 października 2006 w Krakowie odbyło się I Walne Zebranie Stowarzyszenia. 31 maja 2007 r. postanowieniem Sądu Rejonowego dla Krakowa-Śródmieścia w Krakowie (XI Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego) Stowarzyszenie zostało zarejestrowane, a 1 czerwca 2007 r. wpisane do KRS pod numerem 0000281978. 10 maja 2008 r. przyjęty został polski Kodeks Wyceny Złóż Kopalin – POLVAL oraz uchwalona Pierwsza Lista Taksatorów Złóż Kopalin. 5 września 2013 r. na Nadzwyczajnym Walnym Zebraniu Stowarzyszenia podjęto uchwałę w sprawie zmiany statutu Stowarzyszenia mającej na celu rozszerzenie obszaru i przedmiotu działania Stowarzyszenia o zagadnienia związane z właściwym wykazywaniem zasobów złóż kopalin. 31 maja 2014 r. Polskie Stowarzyszenie Wyceny Złóż Kopalin zostało przyjęte do European Federation of Geologists. Dzięki temu, po spełnieniu przez członka Stowarzyszenia wymogów proceduralnych, Stowarzyszenie może wnioskować do EFG o przyznanie aplikującemu członkowi Stowarzyszenia tytułu Europeologa.

Obecnie do Stowarzyszenia należy ponad 60 członków. Z tej liczby 17 posiada uprawnienia Taksatora Złóż Kopalin.

